núm. 73

el pèsol negre

Primavera - Estiu · 2017 · II època 5.000 exemplars

Publicació Llibertària de l'Alt Llobregat i Cardener

www.bllibertari.org

PAHC Bages, 4 anys i mig de lluita anticapitalista

La a Plataforma d'Afectades per la Hipoteca i el Capitalisme del Bages (PAHC) s'ha convertit en un dels principals referents de lluita de la ciutat de Manresa. Però allò que sense cap mena de dubte la fa especial és que ha transcendit la problemàtica concreta de l'accés a l'habitatge. Realitzant accions contra la pobresa energètica o engegant projectes com l'Escola Popular o l'Escola Popular de Dones, va construint de mica en mica un contrapoder que combina a la perfecció les accions de denúncia amb les accions de proposta. > 11

Repàs dels dos anys de govern de la CUP a Berga

Fa dos anys que Berga té un govern municipal cupaire. A l'epicentre de la legislatura volem fer un anàlisi des d'una perspectiva revolucionària per tal de visibilitzar les limitacions que entranya l'exercici del poder a l'hora de fer polítiques que en teoria pretenen capgirar l'estatus quo. > 3

Se sumen esforços per defensar la riera de Monistrol de Calders

Es crea la Coordinadora "A Contracorrent", una unió de diverses entitats i col·lectius ecologistes i veïnals de diversos municipis de la zona, amb la voluntat d'aixamplar la lluita per la defensa de la conca del riu Calders afectada per diversos focus de contaminació. > 4

ATUREM MANRESA 2022

Quin model econòmic amaga Manresa 2022?

Què suposa apostar pel turisme com a model de desenvolupament? Aquest article analitza el projecte de Manresa 2022 des d'una perspectiva econòmica, posant com a exemple altres projectes de turistificació en el territori. > 5

El fets de Maig a Cardona

El maig de 1937 la Guàrdia d'Assalt va ocupar la central de la Telefònica de Barcelona. Aquests fets van donar lloc a un enfrontament armat que va durar sis dies i es van entendre arreu del territori. A Cardona es donà resposta revolucionària davant aquests fets. > 14

DOSSIER CENTRAL

Justícia Revolucionària

Més enllà del càstig i la venjança

Editorial

Ells dispararen primer

ACAB

Manresa, juny de 2017

El dia 30 de maig, es conegué la notícia que s'arxivava el cas de la primera Operació Pandora que s'endugué el desembre del 2014 a 11 companyes. L'Operació Pandora II ja havia caigut pel seu propi pes poc després que es produís.

Al llarg d'aquests anys, hem hagut de contraposar les nostres forces a tot el discurs institucional i mediàtic que utilitzava la retòrica de l'antiterrorisme per condemnar-nos a l'avançada. Els titulars dels principals diaris advertien del perill que suposàvem les anarquistes i antiautoritàries per la societat, reproduint fins a l'embriaguesa els discursos policials. I ara què, cabrons?

Hem vist com matons armats entraven a les nostres cases escrutant fins a l'últim detall la nostra intimitat. Hem hagut de donar respostes al carrer al mateix temps que ens organitzàvem per viatjar fins a Madrid, on restàvem a l'espera de la decisió d'un jutge sobre el destí de les nostres amigues. Hem fet quilòmetres i quilòmetres de carretera per poder veure 40 minuts de merda a les companyes, entre la ràbia i la impotència de no poder-les abraçar. Hem hagut de treure diners de sota les pedres per fer front a les costes judicials i a les despeses derivades de les fiances o de l'empresonament. Hem realitzat esforços col·lectius incommensurables per no defallir, per acompanyar-nos en els moments més difícils. Com es quantifica tot aquest dolor? Com es pontifiquen totes les nits en vela per la incertesa del futur? I allò que resulta pitjor. Encara moltes companyes continuen imputades per l'Operació Pinyata. 5 d'elles, fartes del xantatge de les mesures judicials preventives, es declararen el 28 d'abril passat insubmises a l'Audiència Nacional negant-se a firmar dins del marc de la campanya Colze a Colze que pretén donar una resposta coherent a tanta ignomínia.

No, encara no ens podem relaxar per culpa de policies, fiscals i jutges que cobren per destrossar vides. I menys ara que una companya fou condemnada a 7 anys i mig de presó (mentre un altre company fóu posat en llibertat) per haver expropiat suposadament un banc a la ciutat Alemanya d'Aachen. Un acte que de ser cert no podem més que defensar. El robatori (per explotació o per corrupció) és l'acció més estesa entre les classes adinerades. Com podríem condemnar la reapropiació de diners de les oprimides? Per a ella només sentim amor i afecte. Per la seva irreductibilitat. Pel seu puny alçat poc després de saber que hauria de passar els pròxims anys de la seva vida tancada. La repressió ha aconseguit parcialment el seu objectiu. Ens ha condemnat a la rereguarda just en aquells anys on més hauríem pogut aportar. En lloc de crear sinergies en espais de coordinació comuna, engegar lluites, impulsar nous projectes i trucar a les portes d'aquelles que ens fan la vida impossible hem hagut de destinar bona part de les energies a teixir tota una mínima estructura antirepressiva per mantenir les companyes preses i afrontar les costes judicials.

Les lluites antirepressives tenen sentit sempre que serveixin per teixir nous llaços de solidaritat i per donar embranzida als motius i a les idees per les quals lluitem; si com els artistes marcials, converteixen una acció ofensiva de l'estat en força i energia per qui se sent atacat.

És per això que crec que és de vital importància compartir l'experiència obtinguda durant aquests anys i generar complicitats amb altres col·lectius colpejats en major o menor mesura per la repressió. Assenyalar novament que la legislació antiterrorista és la punta de llança de tota una doctrina jurídica que pretén emmudir la dissidència a base d'hòsties. No podem permetre que companyes de la PAHC Bages siguin acusades de formar part d'una organització criminal pel mer fet d'assenyalar amb pintura els bancs que desnonen. No podem deixar soles a les artistes que no es poden expressar lliurement. Ens hem de solidaritzar amb aquelles que per cremar fotos del rei són dutes fins a Madrid. Hi hem de ser quan detenen a gent per manifestar-se pel Primer de Maig o que és encausada per encendre una flama a l'Starbucks.

Sabem que és difícil. I més ara que vivim una època de rearmament dels estats, tot escudant-se en els atemptats de persones que s'han tornat fanàtiques per desesperació. Encara que ens semblin dramàtiques o menyspreables les seves accions, hem de recordar que són les polítiques colonialistes a l'Orient Mitjà les què provoquen que joves sense futur s'immolin als nostres nassos. No ho podem oblidar. I és que com el Moviment 2 de juny dels anys de plom alemanys, hem de recordar en cada ocasió que un oprimit es defensi o utilitzi la violència, que ells dispararen primer.

Qui som

Edita: Col·lectiu PÈSOL NEGRE. *El pèsol negre* no és el portaveu de cap entitat i per tant no representa a ningú més enllà de qui hi participa en cada moment. Els articles són responsabilitat de qui els fa. A qui li piqui que es rasqui.

Tancament d'aquesta edició:
7 de juliol de 2017

En aquest número hi ha participat: ACAB, A Saco Man, Barri, CNT Manresa, De memòria, FAR(t), GIA, Miguel Gómez, M.R., Nina Guiu Freixes, Simonada i Kim, Pep i Tu, Roger i Unx.

Portal web:
www.bllibertari.org

I en PDF a:
www.pesolnegre.info

Contacta amb nosaltres:
info@pesolnegre.info

Segueix-nos al twiter:
@elpesolnegre

Humor

Directori llibertari de l'Alt Llobregat i Cardener

Berga

ATENEU COLUMNA TERRA I LLIBERTAT: c. del Balç 4 baixos esquerra. 08600 Berga. actll@berguedallibertari.org www.bllibertari.org

CENTRE D'ESTUDIS JOSEP ESTER BORRÀS: c.del Balç 4 baixos dreta. 08600 Berga. Tel i fax: 938216747
cejeb@cejeb.org. www.cejeb.org

CGT: c. del Balç 4 baixos. Tel. 938 216 747.
sad@cgtberga.org. www.cgtberga.org

Sallent

AMICS D'AGUSTIN RUEDA, CGT:
c. Clos 5, 1r, 08650 Sallent
Tel. 938 370 724. Fax 938 206 361
sallent@cgt.es. www.cgt.es/sallent

ATENEU POPULAR ROCAUS:
C. Santa Llúcia 1, Sallent
www.ateneurocaus.cat

Manresa

CENTRE D'ESTUDIS PEDRO FLORES:
cestudispedroflores@gmail.com
centreestudispedroflores.blogspot.com

CGT: c.Circumval·lació 77, 2n, 08240 Manresa. Tel. 938 747 260. Fax 938 747 559
cgtmanresaneteja@hotmail.com

CNT-AIT: Pl. Catalunya 9 ent 1r i 4r, 08242 Manresa
Tel. 931788368. sov@manresa.cnt-ait.es

RÀDIO BALA 106.4 FM:
radiobala.radiobala@gmail.com
http://radiobalamanresa.wordpress.com

LA DISTRI: c. Escodines, 11.
08241 Manresa

ATENEU ANARQUISTA LA RUDA:
c. Verge de l'Alba, 12
laruda@riseup.net

Berga: dos anys de govern d'unitat popular

Berga es la ciutat més important governada per una candidatura que es defineix com anticapitalista. Tanmateix a dos anys de la victòria electoral el cert és que les polítiques aplicades disten poc de les de l'anterior equip de govern de Convergència i Unió.

Barri

Berga, maig de 2017

Ja han passat dos anys des de la derrota de Convergència i Unió a les eleccions de maig de 2015 i el cert és que la victòria de la CUP (per un estret marge de 58 vots) va agafar a tothom per sorpresa. A l'epicentre de la legislatura volem fer un anàlisi des d'una perspectiva revolucionària per tal de visibilitzar les limitacions que entranya l'exercici del poder a l'hora de fer polítiques que en teoria pretenen capgirar l'estatus quo.

"La CUP de Berga no només no ha derogat l'ordenança de civisme sinó que l'està aplicant tal i com feien els governs anteriors."

Tal com dèiem a un anterior article publicat al *Pèsol Negre* 68 la victòria de la CUP a Berga no ve acompanyada d'un moviment social local fort que plantegi alternatives, generi i guanyi conflictes en els diferents àmbits de les nostres vides. No estem en l'escenari de l'existència d'un contrapoder que un cop guanyat el carrer hagi apostat per la via institucional com a eina circumstancial per tal de consolidar les victòries populars o com a mínim perquè no s'entorpeixin. Més aviat s'emmarca en bona part dins la lògica electoral clàssica on el desgast dels partits de sempre (en aquest cas CiU i PSC-ERC) dóna pas a noves experiències delegatives que poden il·lusionar a capes socials desenganyades. Així doncs l'absència de moviments socials a l'esquerra de la CUP que fiscalitzin les seves polítiques fa que fàcilment acabi aplicant polítiques continuistes. Però més enllà d'això hem vist una falta de voluntat política a l'hora de fins hi tot aplicar polítiques socialdemòcrates o canviar elements purament simbòlics. En definitiva, les elits locals no han tingut cap problema en seguir governant des de l'ombra i no han vist perillar cap dels seus privilegis.

InbergaTur

Potser és el cas més sonat. Al novembre del 2015 l'ajuntament de la CUP es veu amb la problemàtica d'haver d'afrontar el pagament d'1,2 milions d'euros d'un crèdit avalat per anteriors equips de govern i que InbergaTur, l'empresa formada pels rics locals, i ara en fallida, no estava disposat a afrontar. L'aventura de les elits havia de dinamitzar l'hostatgeria de Queralt i l'antiga caserna, però la cosa no va sortir com s'esperava i InbergaTur va acabar en concurs de creditors i amb l'ajuntament havent d'assumir el crèdit que els havia avalat anys anteriors. És el que es coneix per privatitzar els beneficis però socialitzar les pèrdues. El 3 de novembre l'equip de govern reunia a la premsa i exposava la situació, queixant-se amargament, per acte seguit dir que assumirien el deute.

Resulta paradoxal que un dels eixos del programa de la CUP al presentar-se a les eleccions de 2015 fos l'auditoria del deute de l'ajuntament -mes de 18 milions d'euros- i que apostava per «engegar processos d'informació publica per identificar i destriar el deute, mesurar quina part d'aquest es legitima i decidir democràticament què s'ha de fer amb aquella part que no ho sigui». Doncs no només l'auditoria del deute es va descartar -paradoxalment van al·legar que era massa cara per assumir-la- sinó que davant d'una situació de flagrant il·legitimitat del deute es va acordar assumir col·lectivament les pèrdues dels 19 socis d'InbergaTur. No està de més recordar que aquesta societat estava conformada pels sectors més benestants de la societat berguedana entre les que hi trobem els amos de muntatges rus – empresa que factura més de 10 milions d'euros anuals – o la família Sistachs, latifundista i de tradició franquista.

Patum per la Verge

Un altre desafiament que l'equip de govern va haver d'afrontar va ser el centenari de la coronació de la Mare de Déu de Queralt. Els lobbys catòlics organitzats a l'entorn de Queralt 2016 van pressionar per tal de que tal i com s'havia fet cada vint-i-cinc anys Berga tingués doble ració patumaire: la normal i una extraordinària al setembre en honor a la verge. Es dona el cas que dues de les 4 patums extraordinàries organitzades en honor a la verge van ser utilitzades pel franquisme com a actes de propaganda del règim i es podria pensar que amb una major secularització de la societat això podia quedar desfasat. De fet, la mateixa alcaldessa va plantejar en una entrevista al diari ARA amb data de juliol de 2015 la possibilitat de fer un referèndum per veure si l'ajuntament havia d'assumir un acte de tal envergadura en honor a una figura de guix d'una secta religiosa particular. La batllessa plantejava la problemàtica de falta de diners i el problema del deute com a principals esculls per tal de dur a terme la Patum. Tanmateix va sortir publicat a tots els mitjans locals que ja hi havia una subvenció aprovada i la patum es va celebrar. De seguida la idea del referèndum va quedar oblidada i com era d'esperar les elits religioses més reaccionaries van utilitzar la coronació i la Patum com a acte de força i propaganda catòlica –amb la presencia de la plana major de l'església catalana–. Per acabar de reblar el clau el més de gener sortien publicats els comptes de l'orgia catòlica: l'ajuntament havia d'assumir 72.000 euros de despeses de la Patum de la verge.

Ordenança de civisme i els noms dels carrers

La CUP de Berga no només no ha derogat l'ordenança de civisme sinó que l'està aplicant tal i com feien els governs anteriors. N'és un exemple la recent multa interposada per la policia local contra un militant de l'Ateneu Terra i Llibertat arran de la col·locació de la paradeta de llibres per Sant Jordi o la generada arran de la campanya de canvi de noms de carrers.

En aquest sentit a finals del 2015 el Centre d'Estudis Josep Ester Borràs va tornar a presentar una instància per reprendre la campanya que pretén canviar alguns noms de carrers de Berga de mossens o religiosos per figures revolucionaries berguedanes, obreres i obrers de Berga de l'època dels nostres avis (campanya que va néixer el 2005). Es van proposar més d'una trentena de personatges que han caigut en l'oblit tot i les seves vides exemplars com a lluitadores per la llibertat i contra el feixisme. De la mateixa manera es van començar a fer un seguit d'accions de pressió, tals com la retirada de plaques del mossèn Espelt -per violador- i el mossèn Armengou -per franquista- i diversos canvis de noms simbòlics de carrers. En el transcurs d'una d'aquestes accions públiques i simbòliques en la que es penjava una placa de nom de carrer en honor al guerriller llibertari berguedà Marcel·lí Massana la policia local es va personar i va identificar varis militants. El resultat va ser una multa de 700 euros firmada per l'alcaldessa en aplicació de l'ordenança de civisme que la CUP s'havia compromès a derogar en el seu programa electoral. Si bé la CUP va insinuar que deixaria caducar la multa no deixa de ser greu que se segueixi aplicant l'ordenança de civisme que diferents col·lectius critiquen per classista i autoritària. Però més enllà de la multa resulta molt revelador el silenci de la CUP sobre una proposta tan simbòlica i assumible com la de canvi de noms de carrers, ja que més d'un any i mig després de l'inici de la campanya no hi ha hagut cap moviment en aquest sentit.

Desobediència

Sens dubte la judicialització de l'alcaldessa per la negativa a retirar l'estelada durant una jornada electoral ha estat un dels episodis més famosos pel que fa a la política local. La seva detenció i les mobilitzacions posteriors demostraven que hi havia un compromís i coherència en la línia

política desobedient, almenys pel que fa a la qüestió nacional. Tanmateix aquest compromís tal i com hem anat veient no s'ha vist en temes socials locals on la legalitat –també espanyola– s'ha seguit de forma escrupolosa i les normes del joc han estat respectades fins a l'última coma.

"Sobta que la CUP no hagi fet cap esforç per enfrontar-se a les forces vives berguedanes, ni a les econòmiques ni a les eclesiàstiques."

La via institucional

Als pocs mesos de governar la CUP ja va dir que es veia «obligada» a deixar el programa electoral en un calaix ja que prioritzaven l'endreça de l'ajuntament i l'eixugament del deute. De fet si es fa una ullada al programa es veu de seguida que no s'ha aplicat pràcticament cap de les propostes amb les que es presentaven a les eleccions. Ni referèndums, ni transparència, ni pressupostos participatius, ni auditoria del deute, ni municipalització de l'aigua ni assemblees veïnals. N'és exepció la gestió de la crisi en la comparsa dels plens, on finalment i contra tot pronòstic l'Ajuntament ha decidit gestionar directament la comparsa i posar a disposició del poble 149 salts de plens.

Les possibilitats de canvi revolucionari dins de la via institucional no existeixen. Els laberints burocràtics i les mateixes lleis tendeixen al conservadurisme i son pocs els matisos que es poden aplicar des de dins. Ho sabem i com anarquistes ho denunciem i ho combatem. Però sobta que la CUP no hagi fet cap esforç per enfrontar-se a les forces vives berguedanes, ni a les econòmiques ni a les eclesiàstiques. Resulta trist corroborar com de volàtil pot ser un programa electoral i com de fàcil és caure en l'inèrcia i la complaença amb qui remena de veritat les cireres al Berguedà en benefici propi i en contra de la majoria.

Per altra banda hem vist com alguns moviments socials han deixat de criticar accions de govern per acabar convertint-se en corretges de transmissió totalment acrítiques amb les accions de qui ens governa. El partidisme devot s'ha imposat –meravelles del delegacionisme– i els que ahir criticaven segons quines accions avui les defensen a capa i espasa perquè són els seus qui les duen a terme. El que ahir era injustificable avui ja té una explicació, les mateixes institucions han estat legitimades en un moment de profund descrèdit i la seva lògica ha impregnat ràpidament una part dels moviments socials.

Es crea la coordinadora A Contracorrent per defensar la riera de Monistrol de Calders

Secció Sindical de treballadors
i treballadores del camp del Sindicat
de CNT Manresa
Calders, abril de 2017

El passat 22 de març es va fer pública la coordinadora A Contracorrent, un espai que naixia amb la voluntat d'unir esforços entre entitats i col·lectius ecologistes, forces polítiques i veïns i veïnes dels municipis de la conca del riu Calders de cara a defensar una solució definitiva pels problemes de contaminació que arrossega des de fa anys aquesta conca. Concretament, es volen denunciar les elevades concentracions d'amoni, nitrats, detergents i tensioactius que provoquen fortes pudors i l'aparició d'escumes al llarg del curs del riu, així com un deteriorament visible de la qualitat de l'aigua i de l'estat de l'ecosistema del riu. És per això que durant aquests mesos s'està realitzant una campanya batejada amb el nom H20 / HN4+ a tots els municipis afectats amb xerrades, contacontes, exposicions, recorreguts pel riu, i tot tipus d'activitats, que acabarà els pròxims 6 i 7 de maig amb una caminada pel curs del riu entre Navarcles i Moià.

El problema ve de lluny, i no només prové de les limitacions i insuficiències de la depuradora de Moià per tractar tot el volum d'aigua que li arriba i els diferents contaminants que vénen principalment dels polígons industrials, sinó que també trobem abocaments incontrolats com purins, aigües grises o residus urbans, que es sumen al problema de la depuradora.

Si a això hi afegim que sovint trobem tales indiscriminades del bosc de ribera, s'està posant en perill no només la qualitat de l'aigua sinó també el mateix ecosistema del riu.

A més, denuncien que les administracions, ajuntaments, Agència Catalana de l'Aigua i Departament de Medi Ambient, han omès per activa o per passiva les seves obligacions per trobar-hi solucions.

És per això que s'està demanant de promoure un Pla Director enfocat a la conca del riu per tal de regular i gestionar tots aquells temes que l'afecten, una moratòria en els abocaments industrials fins que el problema estigui resolt, una diagnosi i mapeig sistematitzat de tots els punts d'abocaments incontrolats, i l'aplicació de sancions a les empreses o persones que incompleixin la legislació.

Des de la nostra Secció Sindical, com a part afectada per l'estat de l'aigua de la riera de Calders, volem afegir algunes qüestions més a la lluita que s'està portant a terme en defensa del riu. Com bé s'apunta ja en diverses xerrades que s'han realitzat, la gestió de l'aigua no és un tema que hàgim de reduir a si tenim depuradores en els pobles capaces de gestionar totes les aigües residuals que produïm, que sembla que és la solució que ens ofereixen amb la nova depuradora, sinó que creiem necessari conèixer quins recursos hídrics tenim i com fluctuen amb els anys de cara a prioritzar usos i veure de forma col·lectiva quin model territorial volem construir.

Mostra d'acumulació d'escuma a la Riera de Calders

No tenim problema en dir-ho: els interessos dels empresaris que s'han muntat un munt de fàbriques als polígons no són els nostres. La cantarella de que donen treball és certa, però caldria preguntar-se quin tipus de treball donen i veure d'un en un com tracten els treballadors i treballadores d'aquestes empreses. El que sí que sabem del cert és que donen uns bons beneficis als seus propietaris i un bon grapat de merda al riu, i a sobre la nova depuradora la pagarem entre tots; ja podrien socialitzar guanys igual que socialitzen costos.

Deixem-ho aquí; ens titllaran d'utòpics. La veritat és que no cal ser molt radical per adonar-te que hem de prendre alguna mesura. No pot ser que l'estiu passat Aigües de Manresa anés de bòlit perquè se li estan assecant un munt de pous en tots els pobles, hi hagi gent que no pugui regar els horts perquè la riera baixa seca, i no s'hagi comentat res a cap lloc ni mitjà; que la gent de ciutat o la mateixa gent del poble no sàpiga per la sequera que hem passat i estem passant (encara que aquest any sembla que remunta), i encara avui alguns es quedin tranquils parlant d'ampliacions de l'escorxador de Moià o, com prefereixen dir-ne, modificacions.

Res; cadascú a lo seu. Només ens queda dir que l'aigua és quelcom molt preuat, i més que ho serà; i que és quelcom que és de tothom i de ningú, i que per això mateix hem de ser totes i tots qui decidim el futur de la nostra aigua, sense complexos, que ells s'equivoquen sempre i després aquí ningú passa comptes. Encara que no ho sembli, encara hi ha pobles a l'Estat on l'aigua és quelcom comú del poble; ni tan sols de l'ajuntament: de tots i totes les veïnes del poble. I són aquests qui organitzen els afers de l'aigua i saben del cert que si no en tenen cura la natura mor;, i si la natura mor nosaltres morim. I sembla que ni el capitalisme ni els nostres benaventurats polítics entenen aquesta part.

Per acabar, mostrar tot el nostre suport a les organitzacions, entitats i veïnes que lluiten per la defensa del riu Calders.

CAFÈ L'HAVANA
Plaça Gispert · Manresa

LA DISTRI
LLIBRES, REVISTES, FANZINES, DOCUMENTALS
C/ ESCODINES, 11-MANRESA OBERT: DV 17-20H

ATENEU POPULAR ROCAUS
Ateneu Popular Rocaus
C/ Santa Llúcia, 1 Sallent
www.ateneurocaus.cat

CNT AIT MANRESA
Plaça Catalunya nº 9, Entresol 1
08242 Manresa (Barcelona)
Telefon: 93 178 83 68
sov@manresa.cnt-ait.es http://manresa.cnt.es

CGT
Federació Local de Manresa
C. Circumval·lació 77.
2on. Manresa, 08240
Tel: 93 874 72 60
Fax: 93 874 75 51
flcgtmanresa@hotmail.com
www.facebook/cgtmanresa

El model econòmic impulsat per Manresa 2022

A Saco Man
Manresa, maig de 2017

En anteriors números del *Pèsol Negre* ja hem esmentat els interessos i les possibles conseqüències que pot tenir Manresa 2022

En aquesta ocasió volem realitzar una crítica des d'una perspectiva econòmica. És a dir: analitzar què suposa apostar pel turisme com a model de desenvolupament. Per mirar el futur, ens va bé mirar endarrere.

Les tràgiques conseqüències d'apostar per l'especulació urbanística de la construcció sense fre ja les hem vist i foren més evidents amb l'eclosió de la crisi econòmica del 2008. A Manresa sorgiren en un tres i no res desenes d'edificis nous que rosegaren l'ara tan esventada Anella Verda de la ciutat. Molts d'ells quedaren buits o a mig fer. S'estengueren polígons industrials i s'implantaren les grans superfícies d'oci i comercials que han anat minvant el petit comerç del centre. I és que el POUM del 1981 (revisat i actualitzat el 1997) permetia impunement seguir eixamplant i construint una ciutat que preveien havia d'arribar als 100.000 habitants. Els responsables polítics municipals d'aquest nefast plantejament esquitxen tant a Convergència com als successius governs Tripartits. Els responsables econòmics: els Bancs, les Caixes, les promotores, constructores i immobiliàries que aprofitant l'avinentesa també sucaren amb les obres públiques.

Amb l'accentuació de la crisi tot esclatà: centenars de persones veieren com al perdre la feina se'ls esfondrà també el somni de tenir un habitatge propi mitjançant l'estafa hipotecària. Impulsar la construcció com a model de desenvolupament implica veure l'habitatge com un negoci.

Mentrestant, el centre històric de la ciutat s'anava deixant espatllar i queia en l'abandonament. Aquelles que diuen que el Barri Antic no es vol gentrificar, obliden a consciència que la primera fase de tot procés gentrificador és deixar que els barris es deteriorin per forçar una baixada dels preus dels immobles i permetre l'entrada dels mitjans i grans inversors. Atès que moltes immigrants han d'anar a viure als barris degradats degut a la seva situació precària, la premsa o la policia poden fomentar el racisme. L'immigrant és un boc expiatori: si el veí autòcton identifica la degradació del barri amb l'arribada de persones d'altres cultures, els autors verídics de la degradació—els bancs, propietaris i polítics—queden impunes. Avui ens trobem que Manresa és una de les ciutats de Catalunya amb més pisos buits per habitant, concretament 8.000 habitatges, que representen el 21%.

"Obliden a consciència que la primera fase de tot procés gentrificador és deixar que els barris es deteriorin per forçar una baixada dels preus dels immobles i permetre l'entrada dels mitjans i grans inversors"

Resulta si més no ressenyable que les úniques que havien alertat d'avantmà i assenyalat l'absurditat d'aquest model especulatiu foren els col·lectius anticapitalistes de la ciutat, cosa que ningú sembla recordar.

Ara volem fer sonar de nou les alarmes. Si anteriorment el model de desenvolupament havia passat pel boom de la construcció, actualment la tendència de motor econòmic impulsada per les institucions sembla ser el turisme de façana. Altre cop s'utilitza la fórmula de buscar solucions ràpides a problemes estructurals.

A ciutats com a Barcelona ja estem veient les repercussions que té apostar per aquest model. La sobresaturació turística està fent que cada cop menys veïnes puguin permetre's viure als barris cèntrics de la Ciutat Comtal, desplaçant-se als barris perifèrics. Els propietaris de pisos fan moobing per fer fora als antics llogaters. A l'augment del preu dels lloguers s'hi suma l'augment del preu dels productes. A poc a poc i de mica en mica, es va canviant la fisonomia dels barris que s'omplen de botigues, bars hipsters, hotels i restaurants destinats a turistes. Aquest fet trenca també la possibilitat de crear qualsevol teixit associatiu. Un augment del turisme també suposa un augment d'efectius policials i del control social.

L'oficina de Turisme de Manresa situada a la Plaça Major

A més a més, apostar pel turisme és apostar pel sector serveis. I més concretament, per l'hostaleria. Aquest sector és un dels més precaritzats i on la vulneració dels drets dels treballadors es fa més palès. Posant com a referència altre cop la capital catalana, allí el 97% dels contractes són en precari, més del 40% duren menys de set dies i el 50% són a jornada reduïda. A sobre, l'hostaleria és un dels sectors amb més hores extra en negre. Aquest és el model al qual ens volen sotmetre.

Òbviament a ciutats com Manresa l'impacte que pot tenir l'onada turística serà menor a la de Barcelona. Si tenim en compte les previsions de l'Ajuntament, al llarg del 2022 haurien de venir 100.000 visitants: és a dir, de març a octubre, 500 visitants al dia. Cal tenir en compte però que els turistes no es repartirien equilibradament per tota la ciutat, sinó que bàsicament es passejarien (i alguns allotjarien) al Barri Antic i les Escodines.

A partir d'aquí plantegem dues hipòtesis: si Manresa 2022 triomfa, es posarà en marxa la segona fase de la gentrificació, pensada a curt termini. Consisteix a dur a terme petites millores que en un principi poden suposar una alenada d'aire fresc per les veïnes fartes de l'abandonament, aprofitant les ajudes de diversos estaments institucionals i patrocinis d'empreses. Però Manresa 2022 és vist com un pla estratègic de primera magnitud: és a dir, està pensat per formular canvis a mitjà i llarg termini, a anys vista. I és llavors quan es veurà la veritable cara de la gentrificació amb la tercera fase: la que acaba amb l'expulsió de les habitants més empobrides dels barris cèntrics. Perquè això passi però, s'ha de mantenir un flux constant de turisme que és on es destinen actualment tots els esforços.

La segona hipòtesi possible és el fracàs rotund de Manresa 2022. Que malgrat els esforços de l'Ajuntament, les picades de porta al Vaticà i a la Conselleria de Cultura de Santi Vila, poca gent participi del tan esbombat esdeveniment i de la fal·lera ignasiana. En aquest cas es posaria en evidència l'absurda derivació de fons públics a equipaments innecessaris i estaments eclesiàstics en un nou nyap.

Cap de les dues hipòtesis ens sembla que aportin resultats desitjables

En definitiva, Manresa 2022 segueix a la perfecció el plantejament neoliberal globalitzat del desenvolupament pel desenvolupament, basat en els treballs precaris i la gentrificació, tot negant els arguments tan necessaris que defensen un decreixement i un retorn a les autonomies econòmiques dels barris i municipis.

Al cap i a la fi, el què volen algunes és fer diners a costa de les altres. Estem segures que als liberals manresans, per ateus que siguin, els hi és igual vendre la imatge de Sant Ignasi per tal de fer negoci. Vendrien la mateixa imatge de Durruti si fos rendible i hagués estat per les nostres terres.

C/ del balç 4 bxos Berga

La plantilla de neteja viària de Manresa en lluita

Entrevista al Josep, delegat de CGT i membre del Comitè d'Empresa sobre les actuals condicions laborals

Unx

Manresa, maig de 2017

Parlem amb en Josep, delegat de CGT i membre del Comitè d'Empresa de la neteja viària de Manresa, sobre les actuals condicions laborals i la lluita que estan duent a terme.

Quines són les condicions laborals a les què han de fer front les treballadores de neteja de Manresa?

Les condicions no són del tot dolentes pel que fa referència als drets laborals, el problema està en els nivells d'exigència per part de l'Ajuntament per realitzar el servei; estem rebent una forta pressió per part del Departament Tècnic de l'Ajuntament de Manresa i directament des dels comandaments intermedis de l'empresa. Volen un nivell de neteja molt superior al què es pot donar amb els recursos que disposem. Això crea una pressió sobre la plantilla de les treballadores molt forta i la gent està molt saturada i estressada, amb una pressió a nivell psicològic molt forta. Hi ha gent que agafa baixes per motius psicològics. Pot semblar que els treballadors de neteja estem molt bé, pot semblar que estem molt relaxats, però no és el mateix estar a dins que estar a fora de l'empresa. Hem de tenir en compte que estem treballant de cara al públic i per l'Ajuntament, de manera que qualsevol ciutadà pot fer-te d'encarregat, es veuen amb el dret de poder venir i dir-te qualsevol cosa sobre la teva feina, que si l'estàs fent malament, etc... sense saber-ne. A més nosaltres tenim l'ordre expressa de no poder contestar res, que ens ho hem de callar tot, i això també genera angoixa i impotència.

"El Servei d'Ocupació del Departament del Treball instava a l'empresa a prendre mesures sèries perquè aquí a Manresa es superava la mitja estatal de baixes per accident laboral"

A més a més, a nivell d'accidents laborals, a finals del 2015 ens van passar un document des del Servei d'Ocupació del Departament del Treball de Barcelona que instava a l'empresa a prendre mesures sèries perquè aquí a Manresa es superava la mitja estatal de baixes per accident laboral. Hi ha un alt índex de baixes i les baixes d'accident sovint van lligades amb l'estrès.

Quina és l'empresa que gestiona el servei de neteja?

És una Unió Temporal d'Empreses (UTE) que es va presentar al darrer concurs que va oferir l'Ajuntament. Un 95% de l'empresa és de Fomento de Construcciones y Contratas i un 5% del grup Soler. I és que el fet que hi hagués una empresa local sumava punts en la concessió. I llavors van fer aquest pariper amb el Grup Soler. Jo porto 7 anys al comitè d'empresa, la UTE porta 3 anys i encara no conec a cap representant del Grup Soler, seguim treballant amb la mateixa gent de FCC.

Quina és la lluita que dueu a terme?

Una de les coses per les què hem lluitat molt ha estat pel tema de la precarietat contractual. Tots els contractes que hi ha de gent en precari l'únic que generen són por. I la gent que té por rarament s'enfronta a l'empresa per defensar els seus drets. Vam lluitar molt fa un i mig, pressionant a l'Ajuntament i a l'empresa perquè fessin fixa a gent que portava 6, 7 o 8 anys fent suplències. Vam aconseguir que 9 contractes de suplències fossin fixes progressivament. Nosaltres havíem tingut una plantilla de 98 treballadors, i arrel de les retallades del 2011 en el pressupost de l'Ajuntament, les jubilacions, acomiadaments, vacants per defunció i per invalidesa havien rebaixat el nombre de treballadors fins a 72. Va pujar llavors el nombre de treballadores precàries, i la gent en precari no sol fer res, perquè tenen por de ser acomiadats, s'entén.

"Tots els contractes que hi ha de gent en precari l'únic que generen són por"

Això et crea un problema com a sindicalista, perquè molts cops 'has de callar per tal de no perjudicar a les companyes en precari, ja que segurament seria l'últim contracte signarien.

Quin paper hi juguen CCOO i UGT en tot aquest conflicte?

Dins l'empresa aquí a Manresa treballar en Comitè és gairebé impossible perquè potenciat per l'empresa s'ha inoculat molt bé el paternalisme a través dels sindicats majoritaris. El "no et preocupis per res que jo t'ho solucio-no tot". Han individualitzat molt tot això. Quan vaig arribar em vaig trobar que molts treballadors entenien el sindicalisme com "a mi m'han de protegir, jo no he de fer res" perquè ja ve el "papa sindicalista" a solucionar-ho.

"No només t'has de preocupar per tu sinó pel global de la plantilla"

No hi ha emancipació del treballador en aquest aspecte que des de la CGT hem intentat introduir, juntament amb el de "no només t'has de preocupar per tu sinó pel global de la plantilla". I mai hem intentat negociar amb l'empresa per casos individuals. Tot el què hem fet però ha estat dins de l'empresa. Havíem intentat fer alguna acció fora l'empresa a nivell de mobilitzacions, però els altres sindicats el què fan és anular qualsevol iniciativa, generant por a la plantilla. No hem d'oblidar que aquests sindicats estan totalment polititzats.

A més a més, aquests sindicats no tenen problema en agafar a qualsevol element, els hi és igual la ideologia política, han tingut a gent de PXC dins de sindicats com la UGT, ens han estat boicotejant des que vam presentar l'alternativa de CGT dins l'empresa.

A les darreres eleccions a l'empresa vam ser els virtuals guanyadors ja que els vam treure un delegat a CCOO i molts vots a UGT. La feina feta al darrers 4 anys per CGT es va veure recompensada.

Quines millores proposeu?

Ara mateix la demanda principal que tenim és la de recuperar els recursos que teníem abans del 2011, que augmenti la plantilla. A part de retallar el pressupost i els serveis, es vol augmentar la qualitat del servei, tot amb menys pressupost i menys recursos. I això és impossible d'assolir.

Ara un escombraire ha de fer de tot, escombrar, treure herbes, etc.. han augmentat els plànols, molt per sobre del què pot fer un escombraire. I per què no dir-ho, demanem que millorin els sous, la bossa de la compra va pujant i els sous es mantenen. Aquest any ens ha pujat un 0'25 de l'IPC estatal, això els hi serveix per poder dir després a la premsa que ens han pujat els sous.

L'Ajuntament s'ha posat directament a organitzar la feina dins de l'empresa sense tenir una visió real de les autèntiques necessitats de la ciutat, funcionàvem millor abans. L'empresa està enfonsada en paperassa i informes que no serveixen per res. Tan per tan, que municipalitzin l'empresa si l'estan controlant ells! Això sí, sense rebaixar sous ni drets de les treballadores.

Algunes persones es queixen de l'augment del preu del servei de recollida d'escombraries. A què creieu que és degut?

La gent es pensa que som uns privilegiats. Un escombraire de l'empresa que porta 15 anys rep un sou mensual de 1100 euros nets, no ho considerem pas una exageració, i això és un estigma que tenim a nivell de ciutat. Si l'Ajuntament es gastés els diners en coses que toquen potser es podrien deixar de pagar aquests impostos o com a mínim rebaixar-los.

Jo trobo car el què paga l'Ajuntament pels serveis, per l'amortització de la maquinària i/o les instal·lacions, l'empresa està fent de banc per a l'Ajuntament, fa anys tenia un deute de 6 milions d'euros aprox. que suposo que hauran anat pujant interessos pel refinançament del deute, cosa que fa allargar el mateix deute en el temps.

Al 2011 van fer una retallada al pressupost de neteja de 250.000€ que curiosament van anar a parar a la zona blava, empresa subcontractada de FCC.

Del què es tracta és de monopolitzar el sector, empreses d'aquest calibre tenen endeutats a molts Ajuntaments de tot l'estat, i quan van a negociar amb el govern de torn, concessions d'obres públiques de fortes inversions, se les enduen.

Juguen amb la idea d' "aquí potser perdo una mica però és que allà guanyo molt més!"

Capitalisme pur i dur.

JUSTÍCIA REVOLUCIONÀRIA

Més enllà del càstig i la venjança

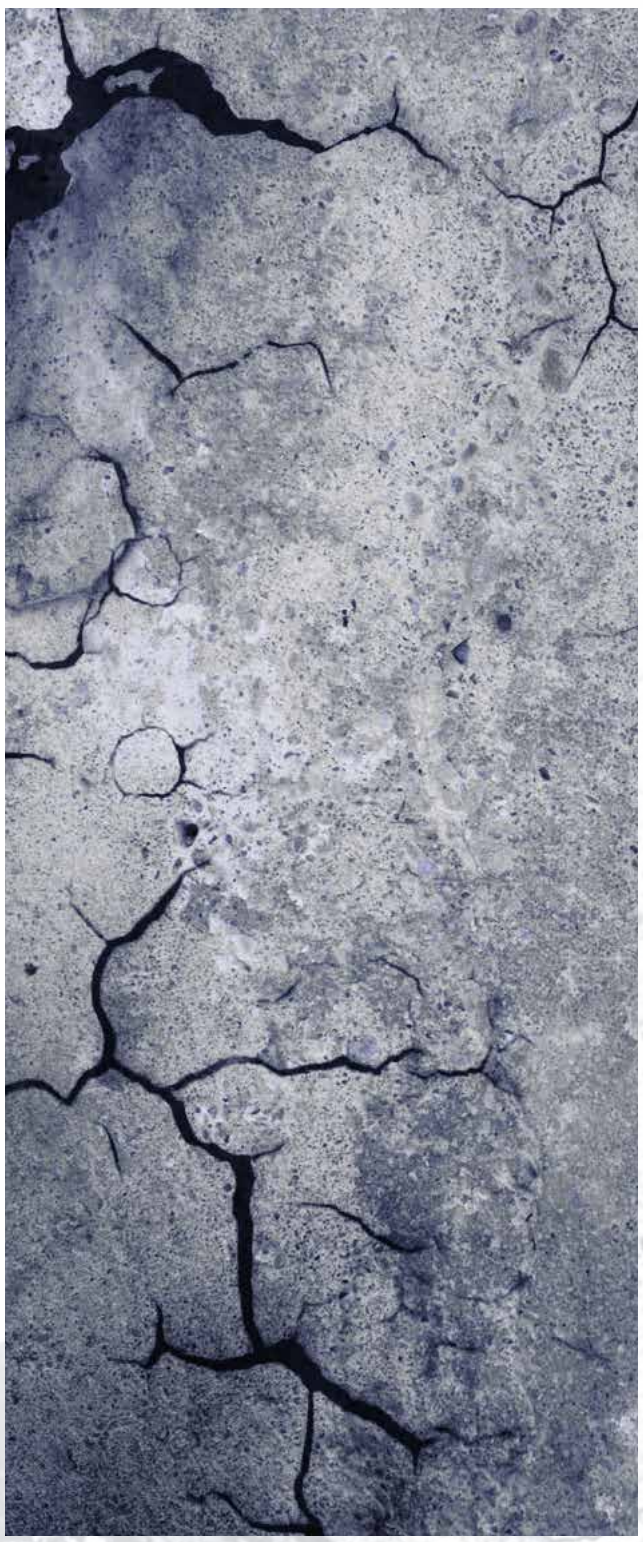

INTRODUCCIÓ

Tot sistema polític es dota d'uns mecanismes per mantenir l'ordre establert i les normes que s'han estipulat. Aquests mecanismes contemplen la legislació (creació de la llei i dels drets civil i penal, els quals tipifiquen què és infracció, frau, delicte o crim), l'estament que vetlla pel seu compliment (aparell judicial) i les eines de càstig o sanció segons sentenciï l'aparell jurídic (les penes i les seves institucions). Per tant, quan parlem de sistema punitiu, ens referim a aquests tres conjunts, els quals són interdependents i conformen una unitat en si mateixa "creadora d'una veritat interna i externa", en termes Focaultians, "de coneixements imposats des d'una creació política".

Les característiques de l'actual sistema punitiu espanyol (i en general en el món occidental) estan marcades pels diversos sistemes de poder/dominació. L'objectiu fonamental, com ja hem esmentat, és el sosteniment i sotmetiment polític-econòmic-social, castigant i "corregint" els comportaments que trenquen amb l'ordre establert normatiu. Els diversos ordenaments són productes de les desigualtats estructurals del sistema. Molts són els anàlisis que ens indiquen els trets classistes, racistes i heteropatriarcals dins del sistema punitiu: des de la creació de la llei i el dret, fins al compliment de condemna a les "institucions totals" de privació de llibertat.

El càstig i la venjança són els dos elements essencials per entendre la resolució dels conflictes en la nostra societat democràtica. En altres paraules, el càstig és la protecció dels interessos del sistema de poder dins de l'actual marc punitiu. Un exemple molt il·lustratiu és que del total de condemnes de presó, un 63% són per delictes de motivació econòmica (contra la propietat privada i salut pública) i el 90% de les persones condemnades procedeixen de les classes socials més baixes, en dades de 2016. Així doncs, la necessitat derivada de les desigualtats no és considerada dins del sistema punitiu, sinó que es castigada en benefici de la propietat privada i l'acumulació de capital.

La pena, per tant, és unidireccional i jeràrquica: de dalt cap a baix. No hi ha possibilitat de maniobra perquè els reglaments són tancats. La venjança, juntament amb l'efecte d'exemplificació, és l'interès màxim que trobem darrere el càstig i no la "reinserció social" com el discurs institucional propaga. "Ull per ull, dent per dent" com diu la dita popular. Es sanciona per contrarestar el "prejudici" que s'ha causat al sistema, s'empresona com a moneda de canvi del "mal" que s'ha generat. El greuge que s'ha provocat s'ha de pagar amb una pena; si ets rica la podràs comprar i deslliurar-te d'ella, si no ho ets, l'hauràs de complir. No hi ha debat, no hi ha punt de reflexió, no hi ha cap mena d'intencionalitat en entendre l'arrel del conflicte més enllà de lo tipificat, el qual podrà servir com a atenuant o agreujant. Mostra d'això és l'actual tendència al populisme punitiu i l'augment de la durada de les condemnes penals (per molt que en els últims anys, a causa de la massificació penitenciària, s'hagin rebaixat en determinats delictes) en una institució tan exterminadora com la carcerària.

Diverses són les opcions i paradigmes que s'han plantejat com alternativa al sistema punitiu actual. Des de l'abolicionisme radical, ideat per autores com Louck Hulsman o Emile Giraldin, es proposa no només l'eliminació de les presons, sinó un trencament amb la pròpia essència punitiva. Per fer-ho, l'abolicionisme radical proposa treure dels ordenaments penals i civils les bases penals que sostenen el sistema repressiu, violent i institucionalitzat del dret penal per proposar altres maneres que permetin que hi hagi una reparació del dany causat, analitzant cada conflicte en singular i tenint en compte les diverses desigualtats estructurals. Evidentment, aquest nou paradigma hauría d'anar acompanyat per un canvi estructural de la societat. En aquest sentit, també la pedagogia antiautoriatària o llibertària, com les postures del pedagog Alexander S.Neill, teoritza en abandonar el càstig i la prohibició per establir límits basats en el respecte i la responsabilització dels propis actes.

Evidentment, aquesta tasca no és gens fàcil. Per això hem volgut fer aquest dossier central, per poder oferir una pinzellada de les diverses alternatives a l'actual sistema punitiu imperant, ja sigui a nivell micro amb la resolució dels conflictes en els nostres espais polítics com a nivell macro en diverses comunitats a nivell internacional. Alternatives que tenen els seus punt forts i també les seves contradiccions, però que en tot cas han suposat i suposen una altra via més horitzontal, antidiscriminatòria i holística per a la resolució dels conflictes.

JUSTÍCIA EN UN PROCÉS DE REVOLUCIÓ O D'AUTONOMIA

Qualsevol viatger que circulés per camins públics en el món asteca, podia agafar la quantitat de panotxes que necessités de les 4 primeres rengleres per fer callar la seva panxa buida. Però si l'home per avarícia, buscant enriquir-se, saquejava aquell camp de blat de moro per comerciar-hi o amb fins acumulatius i era descobert, podia ser condemnat a mort. D'aquesta forma curiosa regulaven els asteques l'acte del robatori, despenalitzant aquelles que agafaven aliment per necessitat. Res més lluny de l'òptica jurídica oficialista actual, que protegeix els lladres de guants blancs i persegueix a les pobres que no tenen altre opció que robar per tenir una vida digna. Un mer exemple entre tants de com muten les perspectives sobre com fer front als conflictes que apareixien en les societats.

Ara, però, volem exposar quines formes de justícia han emanat de diversos processos revolucionaris inconclusos; o quines propostes han realitzat aquelles que, sent un gra de sorra dins d'un desert, han assolit alts graus d'autonomia sobre els seus territoris amb la dificultat de fer-ho rodejats de neoliberalisme i dels seus valors caducs. Experiències que no estan exemptes de contradiccions ni possiblement són la panacea. Poden ser referents en molts aspectes i de ben segur que en d'altres no ho són. Però, és possible encara creure que després de la revolució tot serà una utopia de flors i violes exempta de conflictes? Aquesta visió utòpica ens sembla fàcilment equiparable a la mentalitat religiosa que ens promet un món feliç en una vida pòstuma.

Les anarquistes sempre hem dit que la pedagogia és la principal font de transformació social. Afegim que si no existís la propietat privada no hi hauria la necessitat de robar; que si la droga no fos vista com un negoci no caldria penalitzar-la. Amb aquests arguments al·leguem que es reduiria més del 70% de la població carceària actual, empresonada per dur actes de robatori o pel tràfic de substàncies estupefaents.
Amb tot, l'experiència històrica demostra que és impossible desenvolupar una revolució integral en un tres i no res. Almenys durant una fase transitòria s'haurà de conviure amb estructures revolucionàries mínimes (no estatals) que gestionin l'ordre públic, o les problemàtiques derivades del tan nefast llegat capitalista. Perquè no es pot col·lectivitzar tot en un dia. Tampoc es pot acabar amb el llegat individualista, l'afany acumulatiu o la mentalitat patriarcal en un cop de vareta màgica. I què es farà amb aquelles que, veient com perden els seus privilegis, s'oposin al projecte revolucionari? Tot un cúmul de realitats incòmodes que per molt que ignorem no deixaran de ser-hi presents. És per això que hem de mirar al present i al passat per veure com s'ho han fet i com s'ho fan aquelles que tenen la voluntat de lluitar per un món millor i han hagut de lidiar amb la dura tasca de desenvolupar una justícia revolucionària.

Abans de començar, voldríem aclarir que malgrat els esforços, se'ns fa difícil treure'ns de sobre les perspectives eurocèntriques i que parlem de realitats molt complexes sobre les que per culpa d'espai i dels límits del coneixement propi no podem aprofundir.

Justícia del Nosaltres a les comunitats zapatistes

Dins d'aquest recorregut d'alternatives de justícia hem de ressenyar sense dubte les comunitats zapatistes. Anomenen a la seva justícia "Justícia del nosaltres" o "Justícia Comunitària", entenent que dins la cosmovisió zapatista, la criminalitat posseeix una arrel eminentment social i que no es deriva d'una qualitat particular de la persona. Lenkersdof li posa l'adjectiu de "restitutòria". Es parteix de la lògica que la venjança i la justícia emanen d'arrels diferents. La primera es deriva del terme llatí vis, que significa força i és l'origen també de paraules com violència o violació. La segona es relaciona amb el terme sànscrit yoh, que vol dir sanar i salvar.

En lloc de la venjança optarien per la justícia, que prendria un sentit bidireccional: per un cantó es buscaria la forma de minvar el dany comès i per l'altre es treballaria per a que la persona que ha comès el delicte es recompongui altre cop.
Així doncs, per posar mers exemples, una persona que cometi un delicte d'homicidi se li aplica la mesura de cuidar la família que quedi orfe fins que els afectats es puguin mantenir per si mateixos; i se li sostrau la meitat dels seus béns (si en té) tot donant-los als dolguts. Per tal de protegir la selva de la tala, si algú talla un arbre pel seu aprofitament comercial n'haurà de plantar dos.

I és que en el territori zapatista el càstig no consisteix tan en separar a la persona que comet un delicte dels espais i els temps de la sociabilitat, mitjançant el tancament, sinó com una intensificació de la integració social mitjançant tasques d'índole comunitària.

La justícia és impartida en dues instàncies: el municipi autònom i les Juntas de Buen Gobierno, que serien les instàncies superiors i que intervenen en aquells casos que el municipi no és capaç de resoldre. Cada comunitat designa una persona com a jutge o jutgessa i un suplent. Un càrrec que, com tots els altres, és rotatiu. Si el dret oficial col·loca a denunciant i denunciat davant l'Estat, l'agent zapatista de justícia teòricament seria un mediador que imposa un marc de diàleg i de negociació per resoldre els problemes.

També és ressenyable com actuen davant els seus enemics. Una prova fefaent seria la resolució que tingué el primer judici popular contra el General de la Divisó Absalón Castellanos Domínguez, que fou detingut en qualitat de presoner de guerra just després de l'alçament zapatista. Tot i ser condemnat a cadena perpètua per haver reprimit, segrestat, torturat, violat, assassinat i haver pres les terres a indígenes chiapanencs, se li commutà la pena i se l'alliberà tot afegint: se'l condemna a viure fins l'últim dels seus dies amb la pena i la vergonya d'haver rebut el perdó i la bondat d'aquells que tant de temps humilià (…).

Amb tot, també tenen les seves línies vermelles: en casos greus com les violacions sexuals, l'assemblea també pot determinar que una persona sigui expulsada de la comunitat.

Els zapatistes doncs opten per un sistema judicial que de ben segur és més participatiu, més pròxim, menys venjatiu i que en molts casos resulta més eficient que la justícia oficial. Malgrat tot no aconsegueix trencar amb la figura del jutge, contempla algunes penes com la reclusió temporal o recupera en alguns indrets pràctiques que anomenen ancestrals, com lligar algú en una plaça durant algunes hores.

L'Az Mapu dels mapuches

L'Az Mapu és una mena de sistema jurídic que regula tots els aspectes de la vida mapuche. Un sistema holístic que parteix d'una espiritualitat i una cosmovisió pròpies transmesa de forma oral que implica sentir-se en harmonia amb un mateix, amb els altres i amb la naturalesa.

El sistema sancionador indígena considera la comunitat com a centre de protecció. Això explicaria perquè algunes conductes que a Occident no són punibles, com l'adulteri, l'ociositat, la covardia i la traïció, sí que ho són en les comunitats mapuche. Totes suposarien un desajustament, una ruptura de l'equilibri comunitari, considerant especialment greu l'acte de traïció.
Dins la cosmovisió mapuche hi ha una primera diferenciació entre delictes individuals i col·lectius. Els primers serien aquells que tenen a veure entre una persona i una altra de la mateixa comunitat i que afecten a interessos propis. Els segons serien aquells que es cometen en contra d'una altra comunitat o contra un habitant d'aquella. Els delictes individuals es consideren menys greus que els col·lectius, perquè aquests últims podrien suposar conflictes intercomunals.

Alguns autors xilens i argentins assenyalarien que l'acte del robatori ha pres importància dins de la jurisprudència mapuche arran de la colonització i l'entrada de les idees del positivisme, ja que antigament no existia la propietat privada. D'altra banda, però, segueix tenint prou pes la idea que si algú roba fora de les comunitats (en el món dels blancs) no es considera un acte greu, ja que es tracta d'una mena de recuperació.

A l'hora de resoldre els conflictes, els mapuches manifesten que utilitzen mecanismes preventius que es desenvolupen a la primera senyal de problemes. La primera mesura que es pren és parlar amb les parts afectades, la mediació.

Quan el mecanisme preventiu falla, es va a conversar amb l'infractor o amb la seva família. Si persisteixen, algú amb autoritat de la comunitat, aconsella i resol. És en aquest context que poden produir-se els denominats malons, herència de la

llei antiga: una pràctica complexa que consisteix en una medició de forces entre dues parts enfrontades, on en general es duu a terme una lluita cos a cos, pal a pal. Els malons es poden produir de forma unilateral o de forma concertada. Seguirien els principis de proporcionalitat i reciprocitat, i tot i que preveuen els danys físics, es produirien dins d'un context de control. L'objectiu de malonejar seria restablir l'equilibri malmès.

Quant a les sancions, la majoria anirien encaminades a que l'individu reconegui l'error i el repari. Malgrat tot, quan no hi ha aquesta voluntat es prenen mesures com l'aïllament social. L'aïllament en una casa comunal (la presó) no es contempla, ja que es veu més com un problema que com una solució. Pels casos més greus, es pot procedir a l'expulsió.
De fet, es guarden la possibilitat d'acudir a la justícia estatal com a última instància per fer front a un conflicte, tot i que aquesta és vista amb molta desconfiança. Aquelles comunitats que tenen un grau més elevat d'autonomia no hi solen recórrer mai. Per contra, aquelles que tenen més vincles amb el món occidental, és més fàcil que hi acudeixin.

Justícia del confederalisme democràtic a Rojava

Després que les manifestacions contra el règim sirià derivessin l'any 2011 en un enfrontament entre diversos grups armats, a la zona majoritàriament kurda de Rojava s'inicià tot un procés revolucionari d'autonomia que segueix els principis del denominat "confederalisme democràtic". El confederalisme democràtic, desenvolupat teòricament entre altres pel líder del PKK Abdullah Öcallan, estaria parcialment inspirat en les tesis del municipalisme llibertari de Murray Bookchin. Es planteja com un projecte anti-estatista, de democràcia radical, amb economia comunal i tenint com a pilars bàsics l'alliberament de la dona i l'ecologisme.
Abans de la revolució, a Rojava el cos jurídic es mantenia en molts aspectes tradicional com a la resta de societats musulmanes, on les eminències, les lleis coràniques i els xeics seguien jugant un paper determinant. Amb l'esclat de la revolució, s'introduïren tot un seguit de reformes a través del comitè legislatiu de Rojava, partint d'una perspectiva redistributiva. A la regió els jutges no porten toga i són elegits per la comuna de ciutadans (l'òrgan organitzatiu dels barris de les ciutats o dels pobles poc poblats), posant especial èmfasi en les capacitats mediadores de qui ha de realitzar aquesta funció.

Com que la lluita per l'alliberament de la dona es considera un puntal, ha fet que la discriminació i la violència de gènere siguin una de les qüestions sobre les que més s'ha legislat. Per posar mers exemples, la poligàmia està prohibida; es prohibeix també el matrimoni infantil, el matrimoni forçós o la mutilació genital femenina. L'adulteri en ambdós sexes és castigat amb 6 mesos d'arrest, quan anteriorment el de les dones estava condemnat amb la pena de mort. El testimoni d'una dona és considerat igual de vàlid que el d'un home i ara tenen el mateix dret hereditari. L'assassinat d'honor és castigat amb 5 anys de presó, però si una dona mata el seu agressor no és considerada culpable. Si els tribunals dicten que el perpetrador d'una agressió ha de ser empresonat, és traslladat per rebre formació en igualtat de gènere i torna a casa només si la dona així ho vol i sembla estar reformat. Menció a part tindria l'actual construcció d'un poble només per dones prop de Dirbesiye, anomenat Jinwar, com a refugi i lloc d'empoderament per fer front a la violència de gènere. Calculen que amb les mesures implementades s'ha reduït vora el 50% de les agressions. No s'han adoptat però polítiques a favor dels col·lectius LGTBiQ.

Una de les altres característiques és que si alguna comuna no està d'acord amb alguna norma implementada a Rojava no té perquè aplicar-la, malgrat les contradiccions que això pugui generar.

Un exemple paradigmàtic d'aquesta realitat podria ser que quan s'arravatà la ciutat de Manjib a l'Estat Islàmic, es deixà l'autogovern a la població local, predominantment àrab, que decidí no aplicar la regla de copresidència de gènere, entre altres. Es prioritzen doncs les decisions autònomes de les comunes per sobre de la imposició revolucionària.

Però allò que justifiquen com la diferència fonamental amb el sistema judicial occidental és que de mitjana només un terç de les disputes socials arribarien a la instància dels tribunals. Les 2/3 parts serien resoltes per les comunes, a través de la mediació i l'acord entre les parts.

Tot i que tenen presons, diuen que estan en unes condicions excellents. Afirmen que no els agrada aquesta eina, però ho consideren un mal menor aplicable només a alguns casos pels que no han trobat altres solucions. Allà només hi estarien les persones que representarien un veritable perill per a la societat, com els presoners de guerra de l'Estat Islàmic o assassins i violadors reincidents. En casos menors, com els robatoris o altres petits delictes, no es recorreria a l'empresonament. Tot i preveure penes tipificades pels delictes, si es considera que una persona s'ha recompost la deixen lliure independentment del temps que porti empresonada. Un cas exemplificatiu fou el d'alguns membres d'una branca d'Al-Qaeda: arrel dels debats dins de la presó, canviaren la seva visió política i foren posats en llibertat. Es reincorporaren a l'antic grup del que havien format part i l'entregaren a les forces de defensa de Rojava.

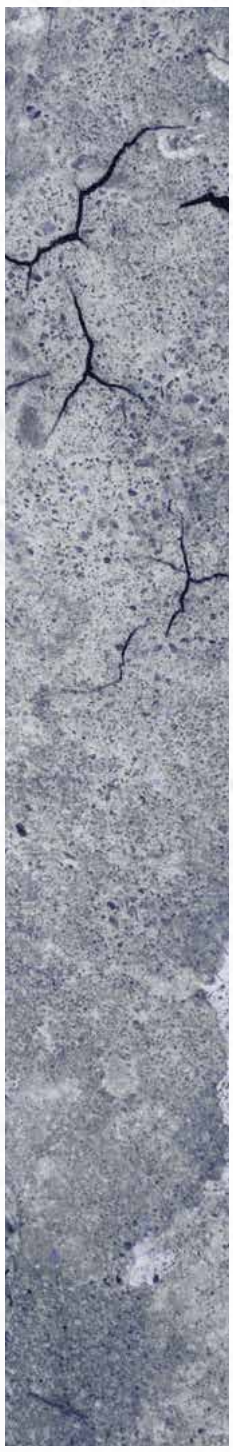

Gestió de conflictes en espais autogestionats

Els espais alliberats i molts ateneus són indrets que intenten autogestionar-se. Dins d'aquests es duen a terme pràctiques alegals i il·legals que, com la venda d'alcohol o d'aliments sense llicència per l'autogestió o l'obertura fora dels horaris comercials regulats, soscaven en si mateix la legislació establerta tot dotant-los d'una autonomia relativa.

Tot plegat fa que en la majoria d'ocasions les pràctiques que s'hi duen a terme no es basin en el principi de la legalitat exterior, sinó per regles ètiques i polítiques internes. Llocs que conceben que la revolució comença per oferir models i experiències alternatives a l'ara i aquí tot i les seves òbvies limitacions. És dins d'aquest paradigma que albirem diferències de la realitat predominant respecte a formes de fer front als conflictes que puguin sorgir. Per posar un mer exemple, és més que un rara avis que s'avisi a la policia quan s'hi produeix algun fet indesitjat.

L'agent principal de gestió i decisió dels espais autogestionaris és l'assemblea, on es decideixen les regles internes i la línia política. És, per tant, l'òrgan en el qual es determina quines mesures es prenen quan es duen actes contraris a la voluntat de l'espai.

I és que dins de les micro-comunitats que formem els diversos col·lectius hem hagut de fer front a situacions de conflicte generades per actes que no concorden amb la nostra teòrica cosmovisió. Per posar mers exemples, per molt feministes que ens diguem, els nostres espais no han estat exempts d'agressions sexistes. El fet de dir-nos anticapitalistes tampoc ha frenat algunes persones a apropiar-se de béns col·lectius pel seu benefici particular. L'objectiu d'aquest article és reflexionar sobre les respostes genèriques donades fins al moment a algun d'aquests casos.

És si més no significatiu que la principal acció sobre la qual s'ha hagut de donar resposta siguin les agressions sexistes. El patriarcat el tenim ancorat fins al moll de l'os i desfer-se de tanta herència nefasta no es fa d'un dia per l'altre. Des del feminisme sempre s'ha treballat amb la pedagogia com a mode de prevenció. Un treball que hauria d'anar en dues direccions: des dels grups de dones, lesbianes i trans com a mecànica d'empoderament i de lluita; des dels grups d'homes, sobretot per ser conscients dels nostres privilegis i de les dinàmiques de poder, i també per veure com ens afecta a nosaltres el patriarcat. El què sol succeir és que les dones fan el que han de fer, però els homes releguen la temàtica de gènere a un segon o tercer terme. I llavors passa el que passa.

Des de "baboseo" a les nostres festes fins a casos de violència física i psicològica en relacions sexo-afectives. Cada nou cas que sorgeix fa saltar les alarmes, quan per desgràcia el mal ja està fet. Són ja tants els casos que

s'han donat que fins i tot s'han realitzat protocols de possibles passos a donar.

Però amb tot hem de dir que s'ha avançat. Pot resultar incòmode expressar-ho, sobretot quan encara avui en dia sorgeixen nous casos, però crec que també és important positivitzar. De ben segur el treball d'empoderament dels grups de dones ha fet que avui en dia no hi hagi tanta por a respondre, a alçar la veu públicament. És habitual veure com es responen les agressions in situ per part de les afectades. Anteriorment, aquests atacs SEMPRE es relegaven a qüestions personals. Ara aquest argument encara traspunta, però sens dubte no ho fa amb la mateixa legitimitat. El no és no, s'ha anat estenent de mica en mica.

Però, què passa quan les veus no són escoltades? El no posicionament és un posicionament que legitima la impunitat. Si no s'aborda el conflicte, s'acaba en decepció. La decepció s'acumula a la ràbia per l'agressió soferta en espais de suposada seguretat.

Allò que sol succeir en aquests casos és un intent de mediació, sigui a la mateixa assemblea o entre persones pròximes a l'agredida i a l'agressor. Les mesures a prendre varien en funció de l'agressió i el reconeixement o no del dany comès. L'última opció que s'escull és l'expulsió de l'agressor de l'espai amb una espècie de boicot social.

Amb tot són molts els reptes que queden per assumir. Penso que el fet primordial és acompanyar la companya agredida, assegurar-li un espai de confiança i seguretat. I com que crec que en aquest aspecte ja hi ha un camí fet, s'ha de començar a pensar què fer amb l'agressor. Expulsar-lo dels nostres espais perquè pugui fer el mateix en un altre lloc o persona no pot ser la solució definitiva. I això que sóc dels que m'omple de ràbia quan veig a companys exigir al feminisme allò que no exigeixen a cap altra lluita social per deslegitimar-lo: que ofereixi alternatives als agressors perquè es puguin refer, simplement perquè són els seus amics. Estic segur que és un repte pendent, però poques vegades qui ho planteja ho fa amb ganes de treballar-ho. Si jo en parlo, és precisament perquè li veig un potencial transformador al feminisme que no li veig a molts altres moviments; encara pot donar més de si. I més si volem passar d'una justícia de resposta (que ja és un gran pas) a una justícia revolucionària que acabi amb la recomposició de l'agressor i busqui la reparació del dany causat.

Però el pes d'aquest treball no pot caure altre cop sobre l'esquena de les companyes. Com a potencials agressors, som els homes sobretot els que hem de pensar com fer-ho. I és veritat que resulta desagradable acompanyar algú que ha dut a terme una actitud reprovable. Primer, perquè l'agressor pot resultar ser un mirall per a nosaltres i, en segon lloc, perquè no és fàcil trencar amb l'estigma (a voltes justificat) que qui acompanya l'agressor es posa de la seva part. Que quedi clar que quan dic acompanyament no estic parlant de copets a l'esquena i empatia; parlo de posar-li les piles, que sigui conscient del dany causat i dugui un treball personal vertader. I aquí entra una de les grans qüestions: com es pot saber si s'ha produït la transformació desitjada?

També voldria incidir en altres aspectes que s'han de fer front des d'una crítica que espero que s'entengui com a positiva. S'hauria de posar més èmfasi en la ponderació: no es pot donar la mateixa resposta a una persona que realitza un comentari sexista que a un agressor sexual, cosa que no sempre ha passat. I hauríem de reflexionar al voltant del fet que, per a la persona agredida, qualsevol resposta a l'agressor aquesta serà insuficient. És feina del col·lectiu ajudar a curar les ferides i, si cal, a posar límits a una sed de venjança que, encara que de ben segur justificable, no suposa els canvis desitjats.

En definitiva, el model de "justícia" que emergeix d'ateneus i centres socials es basa sobretot en la prevenció i la pedagogia, prenent la mediació com a referència per solucionar els conflictes.

La Justícia durant la revolució social de 1936

Amb el triomf obrer —principalment anarquista— als carrers de Barcelona el 19 i 20 de juliol de 1936 davant els militars feixistes revoltats contra la II República va iniciar-se un procés revolucionari. Aquesta revolució social afectarà amb diverses intensitats totes les facetes de la vida de les persones. Hi va haver revolució en l'economia, en la política, en el transport, en allò simbòlic (nomenclatura de pobles i carrers), en la guerra, etc. I clar, com no podia ser de cap altra manera, la revolució també va afectar l'àmbit de la Justícia.

L'agost del 36 la CNT-FAI ocupava el Palau de Justícia de Barcelona. La revolució social arribava a l'àmbit judicial, un àmbit terriblement classista (era car, els jutges eren de classe alta i la burocràcia i les mateixes lleis beneficiaven els de d'alt), burocràtica i lenta. Una de les tasques que de seguida van iniciar des del Palau de Justícia va ser dur a terme la revisió dels expedients politicosocials anteriors que representaven un abús. El mateix mes d'agost la Generalitat de Catalunya feia un decret per no perdre el control sobre la justícia creant l'Oficina Jurídica de Barcelona. Al setembre es crearan oficines a Tarragona i Girona i posteriorment a altres localitats com Manresa.

Davant l'acumulació de feina l'oficina de Barcelona va reduir molt la burocràcia, adaptant la norma jurídica a cada cas concret. L'impuls processal no era responsabilitat del demandant sinó la mateixa oficina de manera que no hi havia terminis, defectes de forma, etc. D'aquesta manera el jutge va esdevenir legislador ja que allò que sentenciava havia de ser aplicable, tot posant l'èmfasi en la restitució. Les competències de les oficines foren molt grans i anaven des de l'àmbit civil fins a la repressió d'activitats feixistes i fou especialment activa en la persecució de la usura.

Pel que fa als avenços pràctics en destaquen la rapidesa, la transparència (judicis públics) i per posar un exemple concret esmentaríem la gestió dels divorcis que va superar de tros la llei de 1932; amb acord de les dues parts en un dia estava enllestit l'assumpte.

El mes de novembre el retrocés revolucionari començava: igual que els Ajuntaments dels pobles seran restituïts en detriment dels comitès de milícies antifeixistes dels pobles, les oficines jurídiques seran dissoltes tot i que les seves sentències seran garantides. Durant aquest període van conviure la justícia ordinària i la revolucionària, tot i que l'activitat de la primera disminuirà molt per l'existència de la primera i per manca d'efectius (molts jutges hauran passat al bando nacional).

A partir de 1937 la voluntat d'homogeneïtzar la justícia a Catalunya fou evident. De fet, els Fets de Maig van significar el final de la revolució i en conseqüència la fi del major grau d'independència que Catalunya ha tingut mai i en l'àmbit de la Justícia va significar homologació al sistema espanyol, ampliar el concepte de delinqüent polític dels feixistes als poumistes i anarquistes (en la mesura que la força de la CNT els hi ho va permetre). La pèrdua de competències de la Generalitat també va significar perdre la capacitat de commutar penes de mort, capacitat que havia fet servir fins llavors. No deixa de ser curiós com la pèrdua d'autonomia de Catalunya a causa dels Fets de Maig va ser propiciada per les forces contrarevolucionàries que alhora incloïa les nacionalistes catalanes: PSUC, ERC i Estat Català. Amb la contrarevolució els tribunals «especials» iniciaran una onada repressiva important impulsada pel govern controlat pels estalinistes, mentre ens perdien la guerra.

Bibliografia recomanada:

Pelai Pagès. Justícia i Guerra Civil. *Els tribunals de justícia a Catalunya (1936-1939)*. Editorial Base, 2015.

Jose Luis Villar Ferrero. *Las Oficinas Jurícas de Catalunya*. El Grillo Libertario, 2016.

Pahc Bages a cops de cor

GIA

Manresa, juny de 2017

Amb tan sols 4 anys i mig d'existència la Plataforma d'Afectades per la Hipoteca i el Capitalisme del Bages (PAHC) s'ha convertit en un dels principals referents de lluita de la ciutat de Manresa (i més enllà). Des de bon començament, plantejà la necessitat de situar el capitalisme com el responsable de la crisi econòmica, de la mercantilització de l'habitatge i de la despossessió de les classes populars.

Defugint un mer assistencialisme que deixaria en la passivitat a les afectades, la PAHC opta per una línia política d'empoderament col·lectiu que fa de l'acció directa el principal motor de mobilització. A través de la denominada com a Obra Social, ha okupat 6 blocs que alberguen més d'un centenar de persones i ha realitzat innumerables accions en bancs i caixes per aconseguir la dació en pagament de famílies tot assenyalant les entitats financeres com les culpables de la seva situació. Val a dir que no només s'ha solidaritzat amb aquelles que tenien problemes amb la hipoteca, sinó que també ha inclòs dins la seva lluita a les que no poden fer front a un lloguer.

Part de la clau del seu èxit ha estat connectar amb les necessitats dels sectors econòmicament empobrits de la ciutat a qui les institucions ancorades en la burocràcia eren incapaces de donar una resposta digne. També hem de ressaltar que la capacitat d'acumular petites-grans victòries, l'han allunyat del pessimisme imperant en altres espais de lluita.

Però allò que sense cap mena de dubte la fa especial és que ha transcendit la problemàtica concreta de l'accés a l'habitatge. Realitzant accions contra la pobresa energètica o engegant projectes com l'Escola Popular o l'Escola Popular de Dones, va construint de mica en mica un contrapoder que combina a la perfecció les accions de denúncia amb les accions de proposta.

Fruit d'aquest desafiament a les institucions és que comença a haver-hi una resposta repressiva contra la PAHC, amb judicis per okupació, detencions gratuïtes durant una mobilització contra la pobresa energètica o amb l'acusació de la fiscalia de ser una organització criminal. És per tot això que hem demanat a una companya de la PAHC que expliqui amb les seves paraules què significa per ella aquesta organització a la qual li enviem tot el nostre suport.

La diversidad nos hace fuertes. Fuertes en el combate a las estrategias del sistema para aislarnos. Como dicen los zapatistas, es la destrucción (que denunciamos y enfrentamos) del tejido social – eso que nos hace sabernos pueblos, barrios, familias- para aislarnos. Tenemos una guerra abierta emprendida por corporaciones criminales que actúan en una clara complicidad con los órganos del mal gobierno, partidos políticos e instituciones. Todo ello, el poder de arriba, es la causa de repugnancia de millones de personas en todo el mundo, del campo y las ciudades.

La sociedad está encabronada.

"Pero, qué es la dignidad?"- Me pregunta una inocente voz con una mirada que abriga , envuelta de dignidad. Y pienso rápidamente que es la palabra que nos acompaña de día y de noche, que escuchamos en nuestro entorno y en la calle de manera constante. Le digo que es un valor que nos pertenece por el simple hecho de ser personas. -"Ah, como la Pahc que somos todas y es de todas, no ?", me dice.

Cuando el 99% de la vivienda está en manos privadas y su único valor es especulativo, entonces es necesario actuar y hablar de la plataforma de afectados por la hipoteca y el capitalismo. En este caso, la PAHC BAGES en la ciudad de Manresa.

En mi experiencia personal, es hablar de una serie de aprendizajes y luchas dentro de una sociedad ensimismada por el dinero; de cómo es vivir y conocer las dificultades de la organización colectiva; entender que las contradicciones de la voz y el actuar humano son inevitables y necesarias. Es ver la potencialidad de un movimiento social y popular como una alternativa ante un mundo cada vez más hostil. Es aprender que la auto- organización transforma las ideas y transforma a las personas, a veces para bien, a veces para mal. Hablar de la Pahc es hablar de sentimientos como la indignación y la rabia, es hablar de las necesidades inmediatas y los derechos, pero sobre todo, es hablar del acto de la solidaridad en primerísima persona que reconozco como el principal motor de un movimiento social que se ha hecho necesario y vital. Es un colectivo que ha adoptado roles de la administración pública y que cuestiona su papel estático ante el despojo al que nos enfrentamos miles de familias, dentro de un sistema en el que nos quieren ver aislados. También con acciones determinantes, con actos que molestan y molestan mucho.

Cuando nos proponemos encontrar soluciones, veo la incapacidad de los funcionarios para entender al que está del otro lado de la mesa, su indiferencia hacia las personas y el desconocimiento de una realidad que se vive a pie de calle y que se visibiliza en las oficinas burocráticas y evidencia el disfuncionamiento de los servicios públicos. Pienso en el papel de las trabajadoras sociales y el ayuntamiento, que es como alguien dijo por ahí "la máquina de dar soluciones ridículas". Somos las personas, muchas veces con los bolsillos vacíos luchando en la calle, las que provocamos miedo a los que tanto mal están haciendo con su incapacidad, indiferencia y desconocimiento de la realidad, por decir lo menos. Es patético. La PAHC es un colectivo que, gracias al tiempo dedicado a encontrar las herramientas para no desfallecer ni rendirnos en la defensa de nuestros derechos, es un ejemplo de construcción de espacios para la pobreza, que se traduce en una denuncia pública de la injusticia al no tener garantizado el derecho a una vida digna.

Dentro del colectivo, observo cómo reaccionar ante las expresiones de autoritarismo (el de dentro y el de fuera) y quebrantos a la justicia, aprendemos a reconocernos en este pedazo de tierra e identificarnos con compañeras conscientes y preocupadas por no callar. Entonces nos decidimos y aprendemos a ser una de tantas voces de la inconformidad ante los atropellos y las injusticias sociales. Pienso que para eso nos sirve también la dignidad. Que de eso va la plataforma, el colectivo, el movimiento social del pueblo. Veo cómo surgen formas de organización de la mano de todas y de las ideas de todas, (aunque todas seamos 20 o seamos 100) para responder ante una necesidad que es vital y que requiere una respuesta que sea inmediata, decidiendo ocupar espacios para presionar, porque soluciones no tenemos, y esa es la batalla, la otra lucha que nos mantendrá alzando la voz y alzando lo que sea necesario alzar. Con este aprendizaje, podemos

actuar para defender y solidarizarnos con compañeras imputadas. Imputadas por evitar desahucios, por parar el parlamento, por las huelgas generales, por negar el plan Bologna, por entrar a las iglesias, por defender el derecho a la educación, por luchar en las universidades, por pintar las fachadas de los bancos y sus cajeros, por denunciar injusticias o expresar sus ideas.

"Somos todo eso por dar la cara y actuar y expresar lo que pensamos, eso se llama tener dignidad"

El aprendizaje es saber que hay un compromiso serio con la gente y que nadie es el centro de la lucha, aunque exista el culto ciego a las personas. Pero lo importante es que realmente luchamos para evitar desalojos, los cortes de luz y agua, el despojo. Con desobediencia ante la injusticia, contra las leyes injustas, contra las orgías de los gobiernos, las instituciones y el capital privado, contra un sistema que nos degrada y nos borra como personas.

Somos unos pobres marginados, guarros, impostores, demagogos, hipócritas, malcriados, parásitos,... lo que quieran ver y decir los que no entienden. Somos todo eso por dar la cara y actuar y expresar lo que pensamos, eso se llama tener dignidad.

Façana d'un dels blocs okupats per la PAHC Bages

Qué valores nos enseña la Pahc?

Las experiencias durísimas que vivimos y enfrentamos juntas, con coincidencias y diferencias, nos hacen buscar lo complementario; nos obligan a leer en común los conflictos y las relaciones, a caminar juntas, a intervenir en el espacio público, a realizar acciones ilegales pero legítimas y aprender a defenderlas delante de un juez, aprender a ejercer presión, a cuestionar las políticas públicas por dejar desprotegidas a familias enteras en Manresa, a tener conciencia social y preparar acciones que construyen puentes y lazos para la participación y las iniciativas (personales y colectivas) presentes y futuras; es decir, actuar a la hora de la verdad como un entramado de fuerzas y estrategias voluntarias de resistencia, de valentía, de creatividad, de rebeldía, de desobediencia.

Espacios como la escuelita popular, o la escuela de mujeres, o espacios de convivencia o soporte mutuo para mujeres en situaciones de violencia de género, son algunos ejemplos de los valores que existen en este colectivo. Creo que la dimensión social y política de este trabajo de manos y esfuerzos en la lucha por una vivienda y vida dignas, son una muestra de transformación, de educación y de conciencia popular.

Jean-Marc Rouillan | Clandestinitat i resistència

Nina Guiu Freixes
Auch, abril de 2017

"Per mi, la revolució és el cor de tota la meva existència, la més gran aventura. Nosaltres érem com els maquis, com molts altres predecessors. Amb una arma es pren consciència d'això. Quan et poses una pistola a la cintura sents que ets lliure. Però això pot acabar en qualsevol moment. Teníem l'experiència i la comprensió que acabaríem al Camp de la Bota."

Des del porxo de casa seva, Jean-Marc fa una línia imaginària amb la vista en direcció sud. Allà es troba, a no gaires kilòmetres, l'última presó on va estar. No va acabar afusellat, però va ser castigat amb 25 anys, set d'ells en un règim total d'aïllament, per la seva participació al grup armat Action Directe.

Aquesta casa al mig del camp, a bastants kilòmetres a l'oest de Toulouse, i amb vistes dels Pirineus els dies solejats, està plena de llibres, discs i pel·lícules documentals. Serveix de llar a companyes i companys, a les que Jean-Marc acull amb hospitalitat. Algunes dormen al seu despatx, on ha improvisat una còmoda habitació, entre cartells i comunicats originals d' Action Directe i de les RAF; estanteries plenes de documents de la seva època a la guerrilla; citacions i historials judicials; propaganda original de la CNT durant la guerra civil; un quadre de Ravachol i fanzines de la impremta Mayo del 37.
Fullejant aquests records parla de la lluita entre anècdotes, en un to irònic i divertit. "Un dia ens vam trobar un vell paleta que portava un carretó a la sortida dels Encants. Quan ens vam creuar ens va dir: Jo ja estic a punt. No enteníem a què es referia fins que obrí el paquet i ens mostrà el canó d'un fusell. Nosaltres no estem a punt, ens vam dir. Així que vam arrencar a buscar armes. Va ser el primer pas concret a la lluita armada. Era l'any 1970 quan vam començar a fer camí."

Viure el Maig del 68 amb 16 anys i créixer a Toulouse, la ciutat de les persones exiliades per la guerra civil espanyola, va ser per a ell la millor escola que l'alentí a creuar els Pirineus per combatre el feixisme. "Durant el dia anàvem a les manifestacions i a la nit tiràvem els còctels molotov que no havíem utilitzat contra les agències de banca. Era una barreja entre la kale borroka i les accions clandestines. Tot i que molt clandestines no eren, aquelles pràctiques. Tothom de Toulouse ens coneixia. Asseguts a les terrasses dels bars de la plaça del Capitol escoltàvem la gent parlar amb complicitat dels fets de la nit anterior."

En el context del Proceso de Burgos va conèixer l'Oriol Solé Sugranyes. "Vam decidir obrir un front a Catalunya. Tant els contactes d'Euskal Herria (gent de l'ETA i llibertàries) com els vells (els maquis i les refugiades a Toulouse) se n'alegraren molt. Era una època molt entusiasta. La vida quotidiana era una insurrecció. Ens hauríem avorrit molt si no haguéssim lluitat."

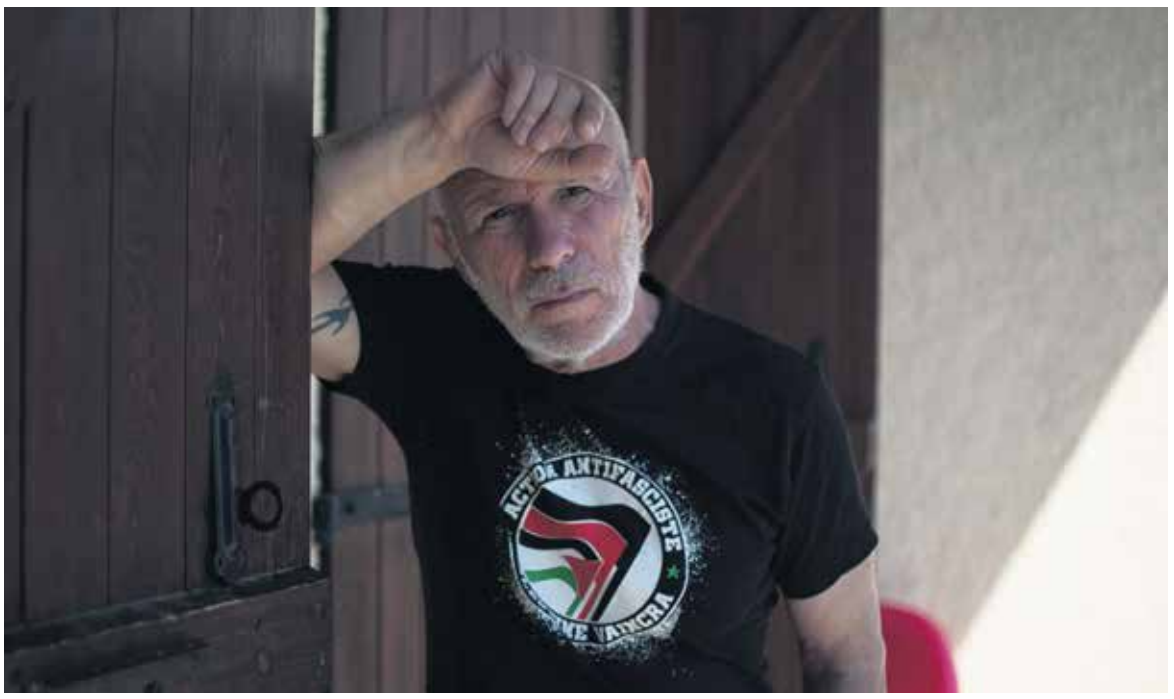

Així comença la seva etapa dins el Movimiento Ibérico de Liberación (M.I.L). Que Salvador Puig-Antich i ell fossin companys de lluita és fruit de les discrepàncies amb el sector més moderat dins el M.I.L. "En un principi treballava juntament amb Jordi Sugranyes. Volíem matar a Juan Anton Creix, un policia conegut per ser un assassí i un torturador". La majoria de les militants de l'organització valoraven negativament les conseqüències repressives d'aquella possible acció, i per dissuadir-lo li assignaren de company a Puig-Antich, que era "més tranquil". Recorda en una sobretaula, quan Salvador li afirmà que en el moment que l'afusellessin cridaria davant els botxins Visca l'anarquia!, només per fer-hi burla. "Llegia a Marx, llibres de psicologia..., res de vells llibertaris. Però ara és un màrtir anarquista". Tal creença, que segueix a l'imaginari col·lectiu, és conseqüència de l'apropiació aliena d'aquesta part de la història per buidar-la de contingut.

Tot i l'esforç a contrarellotge de la lluita dels Grups d'Acció Revolucionaria Internacionalista (G.A.R.I.), dels quals Jean-Marc va ser un dels fundadors, Puig-Antich va ésser executat. "Vam pagar molt cara la caiguda del MIL, conseqüència d'errors de persones. El fals antiautoritarisme pot generar catàstrofes greus en una organització. I aquestes han de servir ara de lliçó per a la transmissió". El dia anterior a aquesta entrevista es trobava amb Michel, el seu company de comando als G.A.R.I., en un bar de Toulouse. Feien temps mentre esperaven que comencés una xerrada sobre feminisme i anticolonialisme a una llibreria del carrer Gambetta. Entre riures recordaven aquells temps i Jean-Marc senyalava al seu camarada dient: "Ell apareix a la portada del llibre De memòria III..., però bastant més jove", bromejava. Va ser una època molt feliç. Ni tan sols els anys de repressió han aconseguit minvar el fort vincle que té amb Michel i d'altres. "La resistència armada era la nostra vida. Tens el coneixement que si el teu company la lia, o tu mateix la lies, caurem tots. Tens una gestió de responsabilitat amb els altres molt diferent a la de la vida normal. Tens la vida del teu company a les teves mans, i al revés." Jean-Marc mai abandonà la lluita. Després dels G.A.R.I. va fundar el grup armat Action Directe. Seguia així la seva trajectòria incansable de resistència. Es dirigeix al seu despatx, i ensenya un cartell del ministeri de l'Interior francès. Hi apareix la seva foto i descripció, juntament amb la de Natalie Ménigon, Geroges Cipriani i Jöelle Aubron. Degut a l'aplicació per part de l'estat francès d'un càstig de terror als i les lluitadores anticapitalistes a finals dels anys 80, segueix avui en una situació judicial molt crítica. El càstig va ser exemplar: reclusió en situacions terribles i compliment total de la pena. Feia pocs anys, tant la farsa de la transició espanyola, on s'exemptava de tota culpa als assassins franquistes, com a l'altra banda dels Pirineus, el genocidi d'Argèlia i la devastació de l'Àfrica francesa quedaven impunes.

"Segueixo patint encara la repressió judicial, després de 30 anys del nostre arrest. Quasi la totalitat de la pena se m'ha aplicat com a detingut perillós, com a pres polític. He passat 7 anys en règim d'aïllament total. Unes condicions semblants als FIES de l'estat espanyol. En sortir en tercer grau, em van tornar a condemnar a dos anys i mig, al·legant que no mostrava penediment. Va ser un cop molt fort, després d'una condemna tan llarga. Em volien infligir clarament un dany psicològic com a militant que sóc. En l'actualitat tinc prohibit el pas per 38 departaments dels 94 que té França, entre altres greus restriccions. I he estat condemnat altra vegada a 8 mesos de presó per unes declaracions que vaig fer. Només per paraules. Fa 5 anys que estic en llibertat condicional."

Però sens dubte, el càstig aplicat més clarament ideològic és la prohibició de parlar sobre els fets pels quals va ser condemnat. "Estic en la impossibilitat de transmetre la nostra experiència, la crítica i l'autocrítica de la nostra acció. Es deixa tot l'espai a la propaganda de l'Estat contra nosaltres, el qual diu autèntiques barbaritats."

Dins el marc d'aquest brutal control social, analitza també la situació general dins l'estat francès: "La misèria als carrers és molt evident. D'altra banda les forces policials estan armades militarment. La burgesia es prepara per a una guerra i sap que l'enfrontament serà molt dur. Però nosaltres, les forces del moviment revolucionari, no estem a punt. Estem desarmats, també intel·lectualment." Mostra preocupació per l'augment del racisme, inclús dins del moviment. "Les estructures de l'Estat s'han construït en un context de guerra colonial, i per això inclús els grups d'esquerres estan impregnats d'aquestes idees. Quan van als barris populars (es refereix als suburbis de ciutats que pateixen l'apartheid social), van a dir-los què han de fer. Això és colonialisme. En canvi, la nostra visió és que hem d'ajudar a l'autonomia política dels barris. Que ells decideixin. Nosaltres, per haver llegit a Marx, a Lenin o a Bakunin, no els hem d'imposar la manera en la qual han de pensar".

Es transporta també a Catalunya i a Euskal Herria, dues terres amb les quals té una connexió sentimental. "La independència de Catalunya serà un marc molt favorable per a la revolta. S'ha de tenir com a objectiu l'autodeterminació del poble català perquè salti la monarquia, la constitució de la transició, el sistema carcerari: el més reaccionari que comporten les estructures d'estat espanyoles. Euskal Herria hi confia en la victòria. Allà les joves i les preses són les orfes del procés de pau. Les primeres han sigut abandonades en el camí de la preparació de la lluita; i les segones segueixen empresonades després d'anys de lluita i de procés. Per a nosaltres és incomprensible."

Situació actual del company Rouillan

Pep i Tu
Berga, juny de 2017

El passat mes de maig Jann-Marc Rouillan ha estat condemnat a 18 mesos de presó pel tribunal d'apel·lació de París sota l'acusació d'«apologia del terrorisme». En primera instància havia estat condemnat a vuit mesos de presó per unes declaracions a una ràdio lliure de Marsella, el febrer de 2016, sobre el atemptat de París. Rouillan va dir sobre els autors dels atemptats que havien estat valents, en la mateixa entrevista carregava contra el jihadisme. La seva apel·lació ha tingut com a resposta deu mesos més de presó. El company Rouillan està actualment encara en llibertat condicional després de passar 24 anys a la presó. Malgrat la sentència Rouillan no ha d'entrar encara a la presó i davant aquesta darrera resolució judicial presentarà recurs de cassació (el darrer que pot presentar).

El problema no són les seves declaracions, sinó qui les fa. Totes les declaracions i moviments de Jann-Marc estan sent observats amb lupa. Té prohibit expressament fer cap declaració sobre el seu passat al grup Acció Directa. La seva llibertat d'expressió està totalment retallada. Podem afirmar que la justícia francesa no persegueix l'apologia del terrorisme sinó que persegueix a Jann-Marc Rouillan.

Relat sobre la realitat LGTB

Simonada i Kim
Berga i més enllà, abril de 2017

L'odi i la discriminació al col·lectiu LGTB està molt present en la societat, especialment als pobles, com vam poder veure en l'agressió LGTBfòba a Berga el passat mes de març contra dos nois que s'estaven fent un petó a la porta d'una discoteca i que van ser apallissats pel simple fet de ser LGTB visibles.

Jo, com a persona LGTB que és d'un poble, he viscut contínuament actituds com aquestes i no sento el meu poble, ni molts d'altres, com un espai segur per a les persones que formen part del col·lectiu LGTB. Un atac LGTBfòb no és només l'agressió física; també ho són actituds com utilitzar «maricón» com un insult, les mirades despectives cap a persones trans, xiuxiuejar sobre l'orientació sexual o identitat de gènere d'una persona quan no és cis-heteronormativa o rebutjar algú només pel fet de ser LGTB.

"No sento el meu poble, com un espai segur per a les persones que formen part del col·lectiu LGTB"

En resposta a l'agressió LGTBfòba de març a Berga es va organitzar una concentració. Hi vam poder veure representants de diferents col·lectius LGTB i polítics en el màxim esplendor de la seva hipocresia posicionant-se en contra d'aquesta agressió però sense moure un dit pels drets de les persones LGTB. I també vull denunciar que la majoria de persones que van anar a la concentració són persones LGTBfòbes i que semblaven estar allà més per compromís que per solidaritat amb la causa.

Per moltes d'aquestes raons als pobles les persones LGTB tenen por a mostrar-se tal i com són, i es veuen obligades a tancar-se dins l'armari, i això és una cosa a la que una persona cis-hetero no s'hi haurà d'enfrontar mai. Jo, com a subjecte de la lluita LGTB em sento obligat a estar dins de l'armari, com moltes altres persones, per no ser rebutjat allà on vagi, perquè per mi quasi ningú mourà un dit quan rebi insults, mirades al carrer o parlin de mi a la meva esquena pel simple fet de visibilitzar la meva orientació sexual.

Per a la gent que no sap gaire sobre el col·lectiu LGTB m'agradaria que llegíssiu aquest article amb la ment oberta, i amb ganes de deconstruir-vos sobre tot el que us han ensenyat.

Em sembla important parlar del Moviment Queer ja que va néixer als Estats Units arran del fet que el Moviment Gai (ja que era així com es deia) estava format per gais blancs, guapos, sense ploma, és a dir: normatius; i que, per tant, els marikes, bolleres, trans, drag queens, drag kings, en quedaven al marge. Així va néixer el Moviment Queer, que englobava totes les persones que eren rebutjades tant per la societat com pel col·lectiu existent.

Concentració contra l'homofòbia el passat març a Berga

El Moviment LGTB segueix en període de deconstrucció ja que segueix havent-hi transfòbia, bifòbia, plumofòbia, i fins i tot, lesbòfobia, dins del propi col·lectiu. Si això passa dins del col·lectiu no és de sorprendre tota la LGTBfòbia que està present a la societat. Per totes aquestes raons us convidem a revisar els vostres privilegis de cis-hetero. En aquesta pàgina us deixem alguns d'aquests privilegis perquè hi reflexioneu.

Invisibilització trans

La part del LGTB més invisibilitzada són les persones trans. Al contrari del que es creu, la identitat de gènere no és binària (home-dona) ni està determinada pels genitals ni els cromosomes. La identitat de gènere no és igual a sexe: sexe són genitals; identitat de gènere és com tu et sents enfront a la societat.

A Occident, des del principi dels temps han existit uns rols de gènere que han anat variant però sempre amb la dicotomia home-dona; és a dir: una persona neix i en conseqüència dels seus genitals se li assigna un "pack" de coses que ha de fer i de coses que li han d'agradar. Però la realitat és molt diferent: descobrim que no només hi ha dos gèneres, que n'hi ha molts més (de fora d'aquesta dicotomia els més coneguts són agènere, tercer gènere, gènere neutre, gènere fluid, maverique i bigènere). De fet, fora d'Occident diversos dels gèneres no binaris estan presents a la societat. La forma de fer més fàcil l'existència a les persones trans és tractar-les pel pronom que desitgen, pel seu veritable nom, i no pel que l'hi van assignar al néixer. Per algunes persones això pot semblar obvi, però les persones que vivim aquesta realitat veiem que no és una cosa òbvia per a la majoria de la societat.

Per acabar, vull dirigir-me a les persones LGTB que ens estiguin llegint i dir-vos que no esteu soles, i que heu d'estar orgulloses de ser el que sou, que us empodereu, que és normal tenir por però és important que totes lluitem per una societat sense LGTBfòbia.

*Nota de les persones autores :

Hem decidit no incloure la "I" de Intersexualitat dins de les sigles de LGTB perquè tant nosaltres com la pròpia gent intersexual afirmen que no formen part del col·lectiu.

Alguns privilegis heteronormatius...

- ☐ **La teva orientació sexual i identitat de gènere és definida com a «natural» des que neixes.**
- ☐ **No has de «sortir de l'armari».**
- ☐ **No has de justificar la teva identitat o buscar la legitimat de la teva orientació.**
- ☐ **El teu dret a tenir parella no es qüestiona mai.**
- ☐ **No et faran fora de la feina per la teva orientació o identitat de gènere.**
- ☐ **No tindràs por de patir violència per la teva orientació o identitat de gènere.**
- ☐ **No tindràs por de perdre la teva família, els teus amics o el seu suport econòmic per ser LGTB.**
- ☐ **Pots parlar de tu, de la teva vida, dels teus sentiments, sense por a «sortir de l'armari» sense voler.**
- ☐ **Tens l'oportunitat de reflexionar sobre els teus privilegis, sense viure l'opressió.**

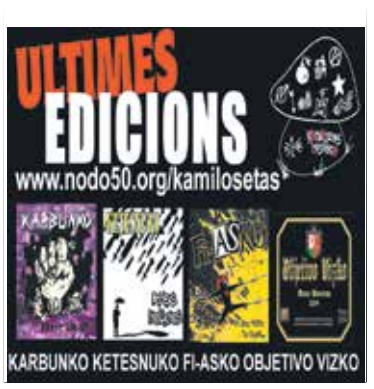

1937-2017
A 80 anys dels Fets de Maig a Cardona

Miguel Gómez

Manresa, maig de 2017

El maig de 1937 la Guàrdia d'Assalt va intentar ocupar la central de la Telefònica de Barcelona. Això va provocar un enfrontament armat que es va estendre ràpidament per tota la ciutat i d'altres pobles del voltant de la capital durant sis dies que serien coneguts com els Fets de Maig. Aquest article pretén donar a conèixer la resposta revolucionària del poble de Cardona.

El període republicà

L'explotació de la mineria de Cardona va començar als anys vint, provocant l'arribada al poble de centenars de famílies treballadores del sud de la Península Ibèrica que s'instal·larien a la barriada de La Coromina. Al poble ja existia un sindicat d'oficis adherit a la CNT, però a finals de 1930 es fundaria el Sindicat Únic Miner que immediatament prendrà el lideratge del sindicalisme local degut al seu gran nombre d'afiliats.

La vaga minera de la primavera-estiu de 1931 va haver de ser sufocada per 300 soldats de l'exèrcit dirigits pel general Batet i 56 miners van resultar acomiadats[1]. D'aquesta vaga tenim un relat a Solidaridad Obrera: "los obreros nos incautamos las minas y formamos guardias contínuas para poder responder del orden de todo"[2]. La CNT era vista com el sindicat unitari del proletariat i a l'agost la CNT comptava amb uns 1.400 afiliats, que era pràcticament tota la classe obrera local.

Com altres pobles de la comarca el gener de 1932 els miners es van unir al moviment insurreccional que havia començat a Fígols. Els insurrectes van fer-se amb el control del poble i van proclamar el comunisme llibertari. El sindicat va quedar clausurat mesos després de la derrota de la insurrecció, i al poble va iniciar-se una deslegitimació sistemàtica de la CNT i de l'anarquisme que aquests no van poder contrarestar. És durant aquestos mesos quan arrelaria un sindicat de la UGT, que organitzaria el sector fabril-tèxtil, i també apareixeria el BOC.

El març de 1933 la CNT de Cardona comptava amb només 475 afiliats. Malgrat la crisi, el Sindicat Únic Miner encara era capaç d'efectuar moviments vaguístics com el de l'abril de 1933 quan 139 miners es van tancar a una galeria de la mina a 700 metres sota terra durant dues setmanes. També va poder sumar-se al moviment del 8 de desembre de 1933. El març de 1934 els 800 miners van tornar a fer vaga i 44 miners es tornarien a tancar a la mina. Això tindria conseqüències després dels fets d'Octubre del 34 i un centenar de miners serien acomiadats.

No s'entén aquest període sense veure l'abast de l'anarquisme local, que era el motor de la CNT. Al poble existia una federació local de la FAI composta per grups d'afinitat creats entre 1932 i 1934: Adelante, Justicia y Libertad, Maximiliano Puertas, Amor y Libertad i el grup artístic llibertari Luz y Amor. Potser la CNT havia perdut l'hegemonia sindical, però alhora havia afinat molt la seva naturalesa polític-sindical. Si la CNT tenia uns 500 afiliats, caldrà tenir en compte que aquests ja s'identificaven plenament amb l'anarquisme.

La CNT no va prendre cap decisió com a organització de cara a les eleccions de febrer de 1936, però no va veure amb mals ulls el fet que centenars d'afiliats votessin a ERC. Es veia molt necessari tornar a una situació de legalitat i els vots cenetistes van ser clau per derrotar a la Lliga, que a Cardona tenia un discurs d'ultradreta.

Al Congrés de Saragossa del 36 va anar en Martin Zomeño com a delegat del Sindicat Únic, que ara representava només 200 afiliats. Podem veure una gran caiguda, que no obstant es recuperaria setmanes després arribant al juliol amb una afiliació semblant a la de 1933.

Guerra i revolució

D'aquesta manera arribem al 19 de juliol. Al poble en principi tot va restar tranquil i un grup mal armat de miners va anar a Solsona, on la situació no estava gens clara degut a la forta presència de persones de dretes. Un altre aspecte de l'arribada de la guerra al poble va ser l'enviament d'un camió amb 6tn. d'explosius a Barcelona, el 20 de juliol. Havia miners cardonins entre la partida de voluntaris que va baixar de Fígols, Súria i Sallent per ajudar a la derrota de la sublevació militar. Aquests «dinamiters» sortirien amb la Columna Durruti cap a l'Aragó el 24 de juliol.

Durant els dies de juliol i agost van funcionar al poble dos comitès: el de Cardona i el de La Coromina. El primer dirigit per l'Ajuntament (ERC) i l'altre per la CNT. A finals d'agost tots dos comitès es van fusionar passant a estar dirigits per l'alcalde Josep Torrents, però tenint molt pes els sindicats[3]. La CNT controlava el consell de defensa del poble, compost de 4 membres de CNT (Agustí Galera, Martí Zomeño, Josep Cortez i Manuel Medran) i 3 d'UGT.

Les expropiacions van ser immediates, atès que algunes persones de dretes van abandonar el poble. Alguns comerços serien agrupats en la Cooperativa Única Popular, el local de la qual estava situat a la casa de l'exalcalde Torres. El serveis quedarien socialitzats entre els dos sindicats. I per suposat, quedarien col·lectivitzades les fàbriques (La Plantada, Gallifa i El Paperer) i les mines (Unió Espanyola d'Explosius, que després es dirà Explotacions Potàssiques Col·lectivitzades). UGT des de la conselleria d'economia impulsaria una cooperativa de construcció.

Un factor a tenir en compte era que al camp encara no havia arribat l'esperit col·lectivitzador i els pagesos no simpatitzaven gaire amb els obrers "ateus, extremistes i dinamiters" de la CNT que veien com estrangers. La majoria de la pagesia ingressaria a Unió de Rabassaires.

Els Fets de Maig

Tot començà a finals del mes d'abril amb un grup de milicians de la Columna Terra i Llibertat que estaven al poble de permís. Des de la Cerdanya arriben notícies dels enfrontaments entre revolucionaris i contrarevolucionaris i un grup anirà a Bellver, on el 27 tindrà lloc un fort enfrontament armat, morint Antonio Raja, de les JJLL de Cardona, cosa que electritzaria l'ambient. D'aquesta manera quan arriben les notícies de Barcelona dels Fets de Maig els revolucionaris prendrien la central telefònica i establirien una vigilància per tot el poble. D'aquest ambient els cenetistes notarien un moviment sospitós de la gent de les Joventuts d'Esquerra Republicana i els rabassaires.

Així, al local dels rabassaires s'ajuntarien 150 persones la tarda del dia 4 de maig. A la vegada, Navarro, conseller de defensa, va descobrir un membre d'ERC portant un fusell a la trobada. De manera que els llibertaris pensaven que es tractava d'un complot per prendre el poble i actuarien d'immediat. Després de la finalització de l'acte d'ERC, un grup de cenetistes armats van anar al local i se situarien a fora. De cop i volta, algú va efectuar uns trets de fusell des de les finestres del local ocasionant un mort, José Torres Martínez, de la CNT. Immediatament els cenetistes atacarien el local fins la rendició de tothom. En el tiroteig es va produir un mort, rabassaire, i dos ferits. L'atac estava dirigit per Jesús Torres[4].

De manera que a la nit del 4 al 5 de maig els llibertaris dirigits pel conseller de defensa, Navarro, prendran el control del poble. Els revolucionaris van detenir 17 membres del bàndol catalanista a l'enfrontament del dia anterior, però posteriorment la xifra seria més gran. L'alcalde quedaria revocat per l'oposició de CNT, UGT i POUM que convocarien un nou consell municipal format per aquestes organitzacions, presidit per Navarro. ERC i UR retirarien els seus representants com a protesta.

Dies després es procediria a acomiadar a la gent d'ERC que treballava a les mines. Tot això va provocar l'espantada de la gent que no era partidària de la revolució i unes 200 persones van abandonar el poble. Cardona quedaria en poder dels "incontrolats", com els deia "El Dia" de Manresa, fins el mes de juliol[5].

Al juliol, un grup de la guàrdia d'assalt enviat des de Manresa i capitanejat per Marcel Augés intentaria prendre el control de la situació però seria derrotat. Uns dies després vindria una nova expedició que, aquest cop sí, detindria diversos membres del consell que van ser enviats al jutjat de Berga. Durant el trasllat se'ls identificarien uns guàrdies que eren de la CNT de València que intenten tranquil·litzar els revolucionaris. No obstant això, 20 companys armats van protegir els detinguts fins les dependències de la presó de Berga. Fortich recorda que el comitè de suport de Berga es portaria molt bé amb ells i que Josep Ester els va proporcionar fins i tot unes pistoles al segon dia d'estar presos.

Aquesta situació anòmala, revolucionària, duraria fins l'octubre. Després de la detenció de Navarro seria Paulino Lorente (UGT) qui assumiria el consell municipal. Però a partir d'octubre s'instal·laria un batalló de l'exèrcit al poble i l'Ajuntament seria ocupat successivament per dos alcaldes comunistes assignats per la Generalitat: Llorenç Sanz i Josep López.

Conclusions

La historiografia cenetista mai es va preocupar de recuperar els Fets de Maig de Cardona, ja que anava en contra de la línia oficial. Però tampoc va ser un motiu d'especial record pels militants que els van protagonitzar. Quan parlen de la revolució es refereixen al 19 de juliol, no al 4 de maig de 1937, probablement per que la resposta revolucionària va ser casual i no estava en absolut preparada. Els revolucionaris cardonins no eren conscients del que estaven fent. De ser-ho, haurien contagiat tot l'Alt Llobregat i el Cardener ni van preparar la defensa del poble.

La victòria del bàndol revolucionari de Cardona el 4 i 5 de maig els va donar el poder. Però prendre el poder volia dir la guerra total contra totes les forces polítiques contrarevolucionàries (com era el cas d'ERC, que literalment se la va «fer fora del poble»). Estava preparada la CNT per fer això a gran escala? Aquest és el gran dilema de 1936-37.

1. SERRA i CARNÉ, Jaume. *El moviment obrer al Bages i Berguedà durant la Segona República.* Centre d'Estudis del Bages, 1988. p. 43
2. *Solidaridad Obrera*, 24/07/1931
3. Composició del Consell Municipal, octubre de 1936: Josep Torrens (ERC), Presidència; Josep Navarro (CNT), Defensa i Guerra; Economia, finances i cultura: Joaquim Martí (ERC) i Martí Zomeño (CNT); Ginés López (CNT), Proveïments; Manuel Athane (UGT), Treball; Paulino Lorente (UGT), Transports; Ramon Gisperts (ERC), Sanitat; Joan Rovira (UR) i Josep Vila (UR), Agricultura; Zomeño (CNT), Dipositari Municipal.
4. Informació extreta del procés penal efectuat pel jutge Alfonso R. Dranguet de Berga, Apuntes aclaratorios para la correspondiente instrucción del sumario Nº 14 del 1937 del juzgado de Berga, Sobre rebelión en Cardona el día 5 de mayo último pasado. MAD 462/27 nº 16 Archivo Histórico Nacional de Salamanca. Proporcionat per Josep Quevedo.
5. Aquesta revolta fou única en tot Catalunya. Malgrat això no està historiada. Es pot seguir a les pàgines de "El Dia" (diari d'Esquerra Republicana) del 5, 15, 18, 20, 22 de maig i del 10 i 12 de juny. Els diaris del POUM i la CNT de la comarca van ignorar totalment aquesta revolta revolucionària.

1981-2016
Des de la Reserva
35 anys de construcció d'Alternatives a Manresa

FMA
Manresa, 2017
Autoedició

M.R.

Manresa, maig de 2017

El mes d'agost passat es va celebrar la 25a edició de la Festa Major Alternativa de Manresa (FMA). Fent càlculs ens n'anem a l'estiu del 1992. Just un mes abans havien començat les Olimpíades a Barcelona i havien permès especular a tort i a dret amb aquesta excusa, dos mesos després que la ràtzia repressora engegada per l'Estat espanyol contra l'independentisme combatiu s'emportés tres manresans a la presó, un any i mig després que esclatés la Guerra del Golf i el moviment antimilitarista i insubmís (amb molt pes a la comarca) arribés al seu auge, dos anys després que s'obrís l'Ateneu Popular La Seca com a conseqüència d'un atac feixista amb forma de bomba que va fer volar pels aires el Centre Alimara (un pis situat al mig de Manresa on es reunia l'MDT, els CSPC, l'Assemblea Antimilitarista del Bages o el Comitè de Solidaritat amb Nicaragua) i tres anys després que se celebrés el primer Rock Antirepressiu a la Pista Castell demanant la llibertat d'en Sebas i en Marcel·lí.

Feia anys, doncs, que a Manresa es coïen coses. Col·lectius independentistes i llibertaris feien front al feixisme que actuava impunement al carrer i s'organitzaven per aturar els cops repressius vinguts de l'Estat. En aquest context s'organitza la primera edició de l'FMA de manera, gairebé, improvisada. 25 anys després és un referent a la ciutat i a moltes viles i pobles del país. Però l'Alternativa acaba sent un reflex d'una bona part de les lluites socials que es duen a terme a la ciutat durant l'any: es creen col·lectius nous, s'okupen centres socials, s'engeguen campanyes, es fan assemblees, manifestacions i concerts.

"'Des de la Reserva' és un recull cronològic dels fets més rellevants que han passat a Manresa relacionats amb els moviments socials"

Des de la Reserva, títol que serveix per homenatjar a Cabrianes MC, una de les bandes pioneres de la música combativa catalana amb base al Bages, és un recull cronològic dels fets més rellevants que han passat a Manresa relacionats amb els moviments socials. El balanç acaba sent de 35 anys, del 1981 al 2016. Hem escollit començar el 1981 perquè és quan, arran de la detenció d'en Pere Bascompte, es crea el primer nucli dels Comitès de Solidaritat amb els Patriotes Catalans. En aquest moment l'esquerra independentista marca discurs propi i es trenquen dinàmiques i lligams vinculats a les lluites per les llibertats gestades durant la mal anomenada Transició. A partir d'aquí s'articula el moviment: hi ha acampades per la pau en contra la caserna militar que es volia instal·lar a Rajadell, apareixen els primers insubmisos, es fa campanya contra l'OTAN, es creen l'MDT i l'Skabetxina, el primer col·lectiu llibertari modern influenciat clarament per l'escena barcelonina (onada punk, okupacions, fanzines...).

Aquest recull, elaborat de manera col·lectiva per molta de la gent que ha viscut aquesta Manresa tan sovint silenciada, pretén donar valor a la feina feta. Fer-nos un petit autohomenatge i, alhora, explicar dignament la història dels moviments socials. Mirar enrere per entendre el present i traçar el futur, aquest és l'objectiu.

Ulrike Meinhof
La biografia

Jutta Ditfurth
Manresa, 2017
Tigre de Paper

FAR(t)

Manresa, juny de 2017

"Ulrike Meinhof, la biografia" realitza de forma curosa un repàs a la vida de la militant que es convertí en una de les veus més interessants de la República Federal Alemanya de postguerra.

Néta d'avis socialistes per part de pare i de cristians evangèlics nacionalistes alemanys per part de mare, Meinhof visqué els primers anys de la seva vida sota el règim nacional-socialista en una família econòmicament (prou) benestant d'una regió tradicionalment conservadora.

Orfe aviat, tingué l'oportunitat d'anar a la Universitat on es convertí en opositora a l'armament nuclear emparant-se encara en la teologia evangelista. De mica en mica, entrà en contacte amb les idees socialistes a través del sindicat d'estudiants, on jugà un paper preponderant en la creació d'un Comitè Local. Prendre consciència del sistema opressiu en què vivia en el qual el KPD (Partit Comunista Alemany) era il·legal i els posicionaments cada cop més ambigus del Partit Social-Demòcrata, la feren apropar als sectors comunistes. Participà en la revista de referència Konkret, on es consolidà com una de les veus més lúcides i influents de l'esquerra contestatària que derivà en la denominada "oposició extraparlamentària". Molts dels seus articles o reportatges serviren per dotar de contingut i impulsar lluites, com les manifestacions contra la visita del xa de Pèrsia a Alemanya, les protestes contra les mesures policials d'excepció o els motins que s'originaren contra les horribles condicions que es vivien en els centres de menors. La deriva autoritària de la revista, el paper de l'URSS en la Primavera de Praga o els titulars amb alt contingut sexista, la feren allunyar de la publicació. Abans però, havia pogut defensar els incidents que es dugueren a terme per intentar que el diari *Springer* no es distribuís després de l'atemptat contra el líder estudiantil Rudi Dutschke: < La protesta
és quan dic: "això i allò no m'agrada". La resistència, és quan m'ocupo que això i allò no m'agrada deixi de succeir. >;

La seva participació en l'acció d'alliberament d'Andreas Baader i Gudrun Ensslin condemnats per cremar uns grans magatzems la conduïren inexorablement a la clandestinitat. Les influències ideològiques de les guerrilles llatinoamericanes i la duresa de la guerra del Vietnam entre altres, la impulsaren també a prendre partit. Formaren les RAF (Fracció de l'Exèrcit Roig), que enfocà les seves accions sobretot en la lluita internacionalista seguint els principis de "portar la guerra a casa", operant contra les bases militars que participaven de les guerres imperialistes. Alguns dels seus membres foren abatuts a trets. Ella, com la majoria, acabà a la presó, on se'ls hi aplicaren les mesures especials de la tortura blanca. Després d'una pantomima de procés judicial i les reiterades vagues de fam dels processats per defensar els seus drets, aparegué suïcidada a la seva cel·la en un fosc cas que encara avui genera controvèrsia.

El llibre descriu el recorregut vital d'Ulrike Meinhof de pe a pa. Precisament una de les crítiques que podríem fer és l'extrema minuciositat amb què relata les primerenques fases de la seva vida. Crec que és necessari contextualitzar mínimament en l'àmbit històric i exposar algunes vivències personals, però l'inici resulta una lectura una mica feixuga que pot fer que algunes lectores abandonin el llibre d'avant mà. Algunes de les relacions que s'hi descriu aporten poc d'interessant, incloses segurament per assegurar que el relat sigui vist com a fidedigne i informat. En cas d'un hipotètic avorriment, animo a continuar o a saltar les pàgines fins a arribar a la Meinhof activista del moviment antinuclear, punt de no-retorn en què l'obra literària t'absorbeix.

Un altre punt feble podria la sensació de buit que et deixa en acabar. Pràcticament l'obra acaba amb la mort d'Ulrike, cosa comprensible si no fos per tot el llegat que creiem que deixà. No diu res de la segona i la tercera generació de la RAF, de tota l'escena de l'autonomia alemanya, de com continuaren altres companyes la lluita que alguns engegaren.

Amb tot, el llibre evidencia a través del recorregut personal moltes contradiccions d'una societat alemanya canviant. Aprofita les figures d'algunes de les familiars de Meinhof que participaren per activa o per passiva del règim nacional-socialista per demostrar la fàcil reintegració sense pràctiques conseqüències per a moltes alemanyes després de la caiguda del nazisme, recordant-nos inevitablement les paraules que Hanna Arendt desglossava en el seu llibre sobre la "banalitat del mal". Albira les diferències ideològiques i pràctiques d'una esquerra que es polaritzà cada vegada més en uns anys convulsos on els grups armats emergiren amb major o menor mesura arreu del planeta. Interpel·la indirectament a les lectores amb moltes de les reflexions que sorgiren d'aquells anys, on malgrat les òbvies diferències podríem buscar certs paral·lelismes. Recupera la vida militant no només d'una lluitadora, sinó de tota una generació. I ens incòmode tot recordant que per algunes la lluita per un món millor (amb les eines equivocades o no) fou una lluita a mort.

És per tant, i sense cap mena de dubte, un llibre recomanable.

Vols col·laborar amb nosaltres?

Si vols escriure articles, col·laborar amb la revista o anunciar-te pots contactar-nos a:
info@pesolnegre.info o a través de Twitter a @elpesolnegre

PARLEM AMB…
Jaume Croselles

De memòria

Manresa, març de 2017

Un amic ens avisa de què a la residència de l'Hospital de Sant Andreu de Manresa hi està ingressat des de fa uns quants mesos un home que va ser voluntari a la Columna Terra i Llibertat. En saber-ho, de seguida, l'anem a entrevistar.

Resulta ser un senyor molt afable i rialler, el seu nom és Jaume Croselles. Malgrat arribar quasi els 100 anys, té una memòria admirable. Cofoi per la vida intensa viscuda, ens diu: «mai no he estat sol, sempre he tingut el passat».

Com et dius? I on vas néixer?

Em dic Jaume Croselles i vaig néixer a Sallent el 1917. El cognom ve de Crouselles, de l'època dels pirates pagats per la colònia anglesa.

De què treballaves i quan et vas sindicar?

Em vaig posar a treballar d'oficinista en una fàbrica de licors petita amb 10 anys i mig. Recordo moltes vagues d'allà Sallent. Però la meva empresa era una fàbrica petita i allà no en vam fer cap. L'amo era el senyor Noguera, i al veure que ens volíem sindicar, ens va dir que ho féssim a la UGT per què era més suau que no pas la CNT, que era revolucionària. Però els meus amics eren de la CNT: pertanyien als grups d'acció i havien tingut topades amb la Guàrdia Civil. Un cop esclatà la guerra li vaig dir al meu pare: afilia'm a la CNT, que amb la UGT mai no hi he tingut cap tracte. I me'n vull anar amb la brigada cenetista de la Columna Terra i Llibertat.

Com vas viure el 19 de juliol de 1936?

A sallent hi van haver disturbis el 19 o el 20 de juliol. Jo aquella època no formava part encara del sindicat, estava treballant. Recordo un dissabte al vespre que hi van haver revoltes amb la Guàrdia Civil. Jo estava de ball i ens el van tancar. Ballava amb una noia a qui aquella nit li van matar un germà. Hi havia hagut tirotejos entre el sindicat i una sagristia de capellans, que quedava a davant mateix, a una distància de carrer. Entre els cenetistes hi havia un tal Codina, amb qui després vam marxar junts cap a França.

Vas decidir marxar al front amb la Columna Terra i Llibertat.

Em vaig allistar amb la Columna Terra i Llibertat, que la majoria de gent era del Bages i del Berguedà. Em van dir que encara no tenia la edat per poder-me apuntar. Feia anys al cap de 15 dies. Em van donar un fusell, un Màuser sense munició. El vam posar en un baül per guardar la roba.

Vaig marxar al front des de Sallent. A casa meva en veure que marxava a més amb una arma, la meva germana va avisar a la meva mare:
- Mare, que el Jaume se'n va!
- I que si et mataran, que allà maten a tothom! Ai, el teu pare.

El meu pare el vaig trobar a la Biblioteca i em va dir: si creus que fas una bona obra, doncs endavant! Més aviat em va animar. De Sallent vam anar a Manresa. Allà el Passeig hi havia tot de gent assentada al terra. Allà estava ple de caixes de municions, que no omplien les cartutxeres però ja era alguna cosa. Vam anar a Barcelona, a l'estació de França. Ens van donar una llauna de sardines i un pa. I mai no havia menjat sardines i eren boníssimes. I de l'estació de França vam anar fins a Madrid.

Quina tasca tenies a Madrid?

Al començament no tenia cap tasca concreta. A Madrid ens hi vam estar vora dos mesos. Una de les coses que havíem de fer era evitar que s'emportessin l'or del Banc d'Espanya. D'allà vam anar al front de Vargas de Toledo. I allà, ens vam trobar amb la guàrdia d'assalt que portaven molta munició. Aquests si que va ser arribar i ja esperaven uns tancs de la cavalleria de Franco. I clar, nosaltres cagum déu només amb un Màuser. Alguns allà Madrid havien anat a un polígon de tir, per entrenar-se. Però jo no hi vaig anar: vaig dir, ja ens entrenarem al front.

Jo al ser oficinista em van requerir per escriure i jo sempre els hi deia: jo no vaig al front per ser cabo o tenir un càrrec. De cap manera. I de tan en tan em cridaven. En alguna ocasió, vaig haver de fer croquis de les posicions enemigues. I a Madrid va ser quan se' m va ocórrer crear el què n'hi dic servei d'estadística. M'encarregava d'apuntar els noms de la gent del front, i em feia amb els noms dels seus familiars, per si passava alguna cosa poder-me comunicar amb ells. Que si algú moria i no sabíem ni qui era, no em semblava correcta. Era una cosa que no es feia. I un dia va venir el pagador i va i em dóna un duro mes diari. I li pregunto: carai, això per què és? Per què això d'estadística que has fet, ha estat una gran disposició teva. I ara això ha passat a la Generalitat.

Quin paper tenien les dones al front?

Amb nosaltres venien moltes mosses. No se si entre tot el Bages i el Berguedà hi havia potser 100 mosses (potser exagero). A última hora van dir que no servien per estar al front. Les van fer marxar. Entre aquestes, i això s'hi va trobar el Durruti, hi havia prostitutes i en van afusellar alguna.

Com vas viure el procés de militarització forçada de la Columna?

Jo se que amb la militarització, primer ens van voler imposar caps, oficials i tot això. I nosaltres érem anti-militaristes. I això ens va caure com un tiro. I a mi, vulguis o no vulguis, em van voler fer oficial i jo en principi em negava tota l'estona. Recordo que em van dir: tu ara tens un càrrec, si no els agafem nosaltres, ens fotran tots els mandos comunistes a la brigada. Buscaven sempre posar-se en columnes anarquistes. I tan si com no em van fotre sergent. I ho vaig acceptar, però em vaig posar en el càrrec mes baix possible. Em van donar els galons i al arribar a casa els vaig fotre a la bassura. Pero clar, a l'hora de les pagues: la de sergent comparat amb la d'un tinent eren molt diferents. Mira que en vaig ser de burro per voler ser honrat amb les coses. Però no me'n vaig penedir.

Va ser una època que vam tenir molts xocs. Hi va haver un xicot que es va fotre un tret al braç per poder marxar, estava fart de la guerra. I van passar el parte cap amunt fins al general. I el general, que estava al mando suprem, va voler seguir la llei i la llei era afusallar-lo. I el van afusellar els malparits.

Nosaltres el volíem cuidar i no ens deixaven ni curar-lo. Això de lo militar es el què odio. Segons la llei militar el van afusellar. Va haver-hi un moment que ningú de nosaltres volia fer-ho. Però al final va sortir un malparit, que era d'Olesa, que hi va estar disposat.

Vas viure els fets de maig del 37'?

Si. Jo anava a tot arreu amb una pistola. I pels fets de maig a Barcelona, que hi havia barricades entre comunistes i anarquistes, jo portava la pistola. I pensava, ara nomes falta que passis per una barricada que sigui contrària, que sigui comunista. Però no em van dir res, em van deixar passar. Als fets de maig hi van haver molts morts. Hi vaig ser i hi vaig disparar. Nosaltres estàvem al cuartel dels Ducs em sembla que en deien. I just a davant, a Governació i tenien enfilada una metralladora i no podíem sortir. Van haver de posar un tanc a davant per poder sortir nosaltres i anar-nos escampant.
Hi havia molta confusió, no sabies on disparar. Molts d'aquests morts no s'havien d'haver produït. Però el comunisme volia dominar i no podia. Va fer moltes coses per introduir-se: el cenetisme era molt mes fort i potent, teníem mes experiència per haver estat al front. Els altres eren mes novells, però tenien armes de debò, molt mes potents. .

I què vas fer quan entraren les tropes franquistes?

Jo estava a casa amb tres o quatre mes. I va venir el meu pare que treballava als ferrocarrils, a Sallent, i ens va comunicar que havien entrat els franquistes a Manresa. I vam anar cap a França sense seguir cap camí ni res. Portàvem bitllets de mil pessetes que havien desmerescut ja bastant. Passàvem per cases de pagès i per 3 o 4 mil pessetes ens fotíem algun ànec, alguna gallina. De fet a vegades arribàvem i ja li havien fotut un tiro a algun animal. En un lloc, un que tenia farina ens va fer un pa ben bo.

Un cop vam arribar a França, ens volien prendre les armes. I ens van portar a Argelers. I llavors al camp d'Antes, n'hi deien el camp dels catalans, que ja hi havia barraques de fusta, hi havia lavabos. Fins que van venir pagesos a buscar gent: agafaven els nois mes ferms. Amb dos o tres més ens va agafar l'alcalde d'un poble, Le Giscart.

Tornares de França en ple franquisme

Quan vaig tornar de França, portàvem documents de l'alcalde i de la comandància. Tot i això, al passar per la muntanya ens van apuntar 5 Guàrdies Civils amb el fusell. Estàvem dins d'una barraca on estàvem i dos se'ns van enfilar a la teulada amb una bomba de mà. De cop i volta sentim un fort soroll, d'una patada a la porta i la metralleta que no parava de moure-se-li a un Guàrdia Civil. I dic: coi, què passa. Tenim papers i tot en regla. Però aquella època anar pels pirineus era difícil, pensaven que érem maquis. Ja quan la cosa va estar calmada li vam preguntar: i si se t'hagués disparat l'arma? I ens va dir: oh, 2 maquis que m'hauria apuntat.

Quina opinió li mereixen els anarquistes de l'època?

Els anarquistes d'aquella època eren admirats per mi. Un cop al passar la frontera, un gendarme em va preguntar: tu ets anarquista? I li vaig dir: no em sento suficient intel·ligent per ser-ho. I aquell gendarme es va quedar amb una cara, per què no s'esperava una contesta així. L'anarquisme era la completa alliberació de l'home. No fotre el què et dóna la gana, era l'alliberació però coneixent els deures d'un mateix. Alliberació vol dir que no tens governants.

Fa relativament poc han trobat explosius de la CNT a Sallent amagats rere l'envà d'una ermita. Què ens en pots dir?

Pot ser perfectament... Perquè teníem molts bons amagatalls. I armes, tots en teníem una d'arma..